

Spolupráce a součinnost příslušníků s civilními profesemi ve vězeňství

Marek Olma

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marek Olma**
Osobní číslo: **H138085**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Spolupráce a součinnost příslušníků s civilními profesemi ve vězeňství**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 20/2016, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na charakteristiku povinností a činností příslušníků VSČR na různých úsecích;
- na obsah práce občanských zaměstnanců v různých oblastech;
- na vlastní rozbor součinnosti příslušníků a občanů při výkonu práce, zejména na úseku výkonu trestu.

V praktické části bude výzkum zaměřen na postoj pracovníků k vzájemné spolupráci a k funkčnosti existujícího systému. Šetření bude provedeno dotazníkovým způsobem.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Coyle, A. Řízení věznic v čase změn. Praha: Příloha časopisu České vězeňství č. 1/2004.
Černíková, V., Makáriušová, V. Úvod do penologie. Praha: Sociálně právní institut Most, 1997.

Evropská vězeňská pravidla, poslední aktualizované vydání, 2006.

Foucault, M. Dohlížet a trestat. Praha: Dauphin, 2000.

Jůzl, M. Penitenciariстика a penologie II. Brno: IMS Brno, 2013.

Mezník, J., Kalvodová, V., Kuchta, J. Základy penologie. Brno: Vydavatelství MU v Brně - Právnická fakulta, 1995.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků.

Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě a justiční strážní.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.**
Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce: **26. října 2016**

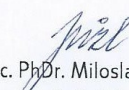
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. listopadu 2016**

Ve Zlíně dne 26. října 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.

děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjím-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 30.11.16

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se snaží zmapovat práci příslušníků Vězeňské služby České republiky a práci civilních profesí ve vězeňství. V teoretické části popisuje práci příslušníků jejich povinnosti a činnosti při výkonu práce, dále povinnosti a činnost občanských zaměstnanců a především popisuje spolupráci a součinnost mezi příslušníky a občanskými zaměstnanci při zajišťování výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a na výkonu zabezpečovací detence. V metodologické části jsou interpretována získaná data dotazníkovou metodou a vzhledem ke stanovenému cíli výzkumu a v závěru také naznačení shrnutí doporučení jeho využití.

Klíčová slova:

vězeňství, Vězeňská služba České republiky, příslušníci, civilní profese ve vězeňství, spolupráce a součinnost, věznice, ústav zabezpečovací detence, výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, výkon zabezpečovací detence, dozorce, obviněný, odsouzený, chovanec, výzkum

ABSTRACT

This thesis aims to map the work of the Prison Service of the Czech Republic and civilian jobs in the prison system. The theoretical part describes the work of members of their duties and functions in the performance of work, the responsibilities and activities of civil servants and especially describes the collaboration and cooperation between members and civilian employees on remand, imprisonment and security detention. In the methodological part interprets the data in the questionnaire and proportionate to the aim of research, and in the end also indicate a summary of the recommendations of its use.

Keywords:

prisons, the Prison Service of the Czech Republic, members of the profession in civilian prisons, cooperation and synergy, prisons, institute preventive detention, detention, imprisonment, security detention, prison officer, accused, convicted, inmate, research

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych rád poděkoval svému vedoucímu doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, PhD., za jeho ochotu a nespočet rad, kterých se mi dostalo.

Děkuji také všem odborným zaměstnancům Vězeňské služby ČR ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně a ve Věznici Kuřim za jejich ochotný přístup a pomoc při realizaci praktické části.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9	
I	TEORETICKÁ ČÁST	11
1	VĚZEŇSKÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1	VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR	12
1.2	POVINNOSTI A ČINNOST VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR.....	12
1.3	ORGANIZACE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY V ČR	13
1.4	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA VĚZNICE	15
2	PRÁCE CIVILNÍCH ZAMĚSTNANCŮ VS ČR	17
2.1	VYCHOVATEL.....	17
2.2	VYCHOVATEL TERAPEUT	18
2.3	PSYCHOLOG	19
2.4	SEXUOLOG	20
2.5	SPECIÁLNÍ PEDAGOG	21
2.6	PEDAGOG VOLNÉHO ČASU	22
2.7	SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK	22
2.8	SOCIOLOG	23
2.9	DUCHOVNÍ SLUŽBA	24
3	SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A OBČANSKÝCH ZAMĚSTNANCŮ PŘI VÝKONU PRÁCE	25
3.1	SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A CIVILNÍCH ZAMĚSTNANCŮ	25
3.2	POVINNOSTI A ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ VS ČR NA ÚSEKU VÝKONU VAZBY, VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY A VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE	26
3.3	SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST DOZORCE S OBČANSKÝMI ZAMĚSTNANCI NA ODDĚLENÍ VÝKONU VAZBY A VÝKONU TRESTU	27
3.4	SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST DOZORCE S OBČANSKÝMI ZAMĚSTNANCI NA VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE	29
II	PRAKTICKÁ ČÁST	34
4	VÝZKUM	35
4.1	VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO (PRŮZKUMNÉHO) PROBLÉMU	35
4.2	CÍL VÝKUMU	36
4.3	VÝZKUMNÉ HYPOTÉZY	36
4.4	METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	37
4.5	VÝZKUMNÉ TECHNIKY	37
4.6	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	38
4.7	ORGANIZACE A REALIZACE VÝZKUMU	38
4.8	ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ PRŮZKUMU	38
4.9	ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI A DOPORUČENÍ	59
ZÁVĚR	60	
RESUME	61	
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62	

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	64
SEZNAM GRAFICKÝCH VYJÁDŘENÍ.....	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	66
PŘÍLOHA P I: MAPA VĚZNICE, VAZEBNÍ VĚZNICE A DETENČNÍ ÚSTAVY V ČR.....	67

ÚVOD

Tato bakalářská práce pojednává o spolupráci a součinnosti příslušníků s civilními profesemi ve vězeňství. Bakalářská práce zahrnuje část teoretickou a praktickou.

V teoretické části se budu zabývat Vězeňskou službou České republiky (dále Vězeňská služba ČR) a její organizací v rámci České republiky, v dalších kapitolách se budu zabývat povinnostmi a činnostmi civilních zaměstnanců podle odbornosti zaměstnanců, kdy v rámci humanizace je kladen důraz na význam speciálních pedagogů, psychologů, sociálních pracovníků a jiných specialistů, protože humanizace souvisí s dodržováním Listiny základních práv a svobod, ze které plynou základní prvky jednání s vězněnými osobami, dále se zaměřím na povinnosti a činnost příslušníků Vězeňské služby, na vzájemnou spolupráci a součinnost příslušníků a odborných zaměstnanců při výkonu práce na výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence.

V praktické části se budu zabývat vlastním výzkumem, ke kterému byly použity tyto hypotézy: Hypotéza č. 1 H_0 Doba odpracovaných let s různou věkovou hranicí bude činit 15 roků u příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně, která má vliv na jejich spolupráci. H_A Doba odpracovaných let s různou věkovou hranicí nebude činit 15 roků u příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně, která má vliv na jejich spolupráci. Hypotéza č. 2 H_0 Spolupráce mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve VV a ÚpVZD v Brně, která souvisí s problematikou práce v negativním prostředí, nebude mít vliv na stres. H_A spolupráce mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve VV a ÚpVZD v Brně, která souvisí s problematikou práce v negativním prostředí, bude mít vliv na stres. Hypotéza č. 3 H_0 Spolupráce a součinnost mezi jednotlivými profesemi ve VV a ÚpVZD v Brně je na dobré úrovni a tvoří kolektivní tým všech zaměstnanců pro jejich spokojenost. H_A Spolupráce a součinnost s jednotlivými profesemi ve VV a ÚpVZD v Brně není na dobré úrovni a netvoří kolektivní tým všech zaměstnanců pro jejich spokojenost. K vlastnímu výzkumu bude použito kvantitativní metody a standardizovaného dotazníku, výzkumným vzorkem byli zaměstnanci Vězeňské služby ČR ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně a ve Věznici Kuřim.

Tohle téma jsem si zvolil proto, že jsem zaměstnanec Vězeňské služby ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně. Pracuji jako příslušník Vězeňské služby na oddělení pro výkon zabezpečovací detence, kde při svém výkonu práce spolupracuji s dalšími příslušníky a civilními zaměstnanci. V této práci bych chtěl poukázat na

to, zda je spolupráce a součinnost mezi příslušníky a civilními zaměstnanci dostačující v rámci spolupráce na oddělení i celkově v rámci celé věznice, jak funguje spolupráce mezi příslušníky a jednotlivými zaměstnanci věznice na výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a na výkonu zabezpečovací detence. V rámci praktické části budu provádět šetření, které bude zaměřeno na příslušníky Vězeňské služby a občanské zaměstnance, kterým budu pokládat otázky ohledně spolupráce a součinnosti, vlivu prostředí na práci zaměstnance jako lidské bytosti a fungujícího systému Vězeňské služby, zda by zaměstnanci neměli návrh na zlepšení systému spolupráce a součinnosti.

Za cíl práce jsem si dal zjistit, zda existují úzké vztahy spolupráce a součinnosti mezi zaměstnanci Vězeňské služby ČR, jak v rámci oddělení, tak i mezi celým personálem Vězeňské služby ČR, především mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně, tak stejně i ve Věznici Kuřim.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VĚZEŇSKÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

1.1 Vězeňská služba ČR

Vězeňská služba byla zřízena zákonem č. 555/1992 Sb. O Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, je státní rozpočtovou organizací a bezpečnostním sborem. „*Vězeňská služba České republiky se člení na vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu, přičemž vězeňská a justiční stráž mají postavení ozbrojeného sboru. Správní služba zabezpečuje organizační, ekonomickou, výchovnou a další odbornou činnost. Její součástí je zdravotnická služba.*“ (publikace České věznice 2008, s. 6) Vězeňská služba je podřízena Ministerstvu spravedlnosti ČR a je tedy na rozhodnutí vlády kolika zaměstnanci bude Vězeňská služba moci disponovat. Vláda přiděluje Vězeňské službě počet tabulkových míst a finanční částku na platy zaměstnanců. Posláním Vězeňské služby je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a bezpečnost a pořádek v soudních budovách, dále je zodpovědná za předvádění a eskort a střežení vězněné osoby.

1.2 Povinnosti a činnost Vězeňské služby ČR

Vězeňská služba zodpovídá za dodržování podmínek stanovených zákonem pro výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a pro výkon zabezpečovací detence. Má za úkol správu věznic, střežení, předvádění a eskortování vězněných osob. Zajišťuje pořádek a bezpečnost mimo věznice jako jsou prostory soudů, státních zastupitelství, zdravotních zařízení a v jiných místech stanovených zákonem. Zabezpečuje úkoly při předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Vede evidenci vězněných osob a vytváří podmínky pro pracovní a jinou činnost, například vzdělávání vězňů prostřednictvím různých programů, aby se mohlo předejít případné recidivě a vězněné osoby mohly tak po propuštění vést řádný život. Vězeňská služba také provádí výzkum v oblasti penologie a využívá vědecké poznatky a výsledky výzkumů ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. (publikace České věznice 2008, s. 6)

1.3 Organizace Vězeňské služby v ČR

Do organizačních složek VS v ČR patří:

- generální ředitelství
- vazební věznice,
- věznice,
- ústavy pro výkon zabezpečovací detence
- Akademie vzdělávání VSČR
- Střední odborná učiliště
- Zotavovny vězeňské služby

Generální ředitelství kontroluje a metodicky řídí činnost ostatních organizačních složek, v čele stojí generální ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Do kompetencí Ministra spravedlnosti České republiky patří zřizování či popřípadě zrušení jednotlivých věznic a vazebních věznic. Generální ředitel jmenuje a odvolává ředitele vazebních věznic, věznic a také Institutu vzdělávání.

Vazební věznice jsou věznice, které mají zajišťovat výkon vazby obviněných mužů, žen či mladistvých. Vazební věznice v České republice se nachází v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Liberci, Litoměřicích, Olomouci, Ostravě, Teplicích a v Praze na Pankráci a Ruzyni.

Věznice se v České republice dělí do 4. základních typů podle způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti a vedle níže uvedených typů věznic se zřizují také zvláštní věznice pro ženy a matky s dětmi nebo věznice pro mladistvé. O zařazení do typu věznice rozhoduje vždy soud podle závažnosti spáchaného trestného činu, pro mladistvé platí stejné podmínky zařazení pro výkon trestu odnětí svobody.

Dělení věznic do 4. základních typů:

- Věznice s dohledem
- Věznice s dozorem
- Věznice s ostrahou
- Věznice se zvýšenou ostrahou

Jednotlivé věznice se od sebe mohou lišit ve zřízení oddělení různých typů, ale ty nesmí ohrožovat účel pro výkon trestu. (Zákon č.169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů)

Ústavy pro výkon zabezpečovací detence se v ČR nachází v Brně a Opavě. Ústav zabezpečovací detence je druh ochranného opatření a poprvé byl upraven v zákonu č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých zákonů. „*Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu pro výkon zabezpečovací detence se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy.*“ (zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník, §100, ods.4)

Detence znamená držení a léčba nemocných včetně pachatelů trestných činů, a to bez jejich souhlasu ve zdravotnickém zařízení. Důvod pro založení ústavu zabezpečovací detence bylo, že ústavní ochranné léčení, které bylo nařízeno, neřešilo problematiku pachatelů, které pro svoji duševní poruchu jsou mimořádně nebezpeční pro společnost. Do této skupiny pachatelů můžeme uvést například sexuální devianty, u kterých pro jejich duševní poruchu lze předpokládat, že se dopustí znovu zvláště závažné trestné činnosti, dále do této skupiny můžeme zařadit vysoce nebezpečné agresory, kteří svým jednáním představují určitou hrozbu pro společnost, pro takové skupiny pachatelů pobyt v klasické psychiatrické léčebně neobsahuje dostatečné prvky společenské ochrany. Zabezpečovací detence představuje krajní řešení, když jiná ochranná opatření nepřipadají v úvahu, protože podstatou je ochrana společnosti. Soud může uložit zabezpečovací detenci buď samostatně, při upuštění od potrestání, anebo ji může uložit i vedle trestu, kdy detence je vykonána až po výkonu trestu odnětí svobody. (Vantuch, 2010)

V České republice je 36 věznic, z toho 10 vazebních věznic a 2 ústavy zabezpečovací detence, v příloze č. 1 je vyobrazena mapa organizace VSČR.

Akademie vzdělávání VSČR se sídlem ve Stráži pod Ralskem je celorepublikovým resortním zařízením pro profesní vzdělávání zaměstnanců VSČR, které zajišťuje jak teoretickou, tak i praktickou přípravu příslušníků a občanských zaměstnanců pro výkon služby, především také pro zvýšení odborné úrovně pro výkon práce. Akademie provádí také výzkum v oboru penologie, jehož výsledky uplatňuje v praxi při výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. (akademievvs.cz)

Zotavovny vězeňské služby slouží jako rekreační zařízení zaměstnanců vězeňské služby, tak též plní funkci školicího střediska, dále slouží k pořádání porad, kongresů, konferencí, předváděcích a kulturně společenských akcí. (vscr.cz, zotavovna Květnice)

1.4 Organizační struktura věznice

Do organizační struktury věznice řadíme v první řadě vězeňskou stráž, která zajišťuje bezpečnostní funkci celé věznice, v druhé řadě je oddělení výkonu vazby a trestu, do kterého řadíme kromě vedení oddělení a dozorců, hlavně odborné zaměstnance, kterými jsou vychovatelé a vychovatelé terapeuti, sociální pracovníci, speciální pedagogové a pedagogové pro volný čas, psychologové, a neposlední řadě nesmíme zapomenout také na duchovní službu, která zde má svoje místo. Práci odborných zaměstnanců se budu věnovat v příští kapitole, kde přiblížím jejich povinnosti a jejich náplň práce. Další organizační složkou věznice je referát prevence a stížností, oddělení logistiky, ekonomické a správní oddělení, zdravotní středisko a vězeňská nemocnice, dále správní referát, oddělení informatiky a personální oddělení.

Vězeňská stráž jejím úkolem je střežit prostory věznice jak uvnitř budovy, tak i zvenčí. Střežit, předvádět a eskortovat vězněné osoby a zajišťovat bezpečnost a pořádek mimo věznici. Do organizační složky oddělení vězeňské stráže patří vedení vězeňské stráže, strážní směny, eskortní směna a dopravní referát. K vězeňské stráži patří také justiční stráž, která má za úkol zajištění bezpečnosti a pořádku v prostorách soudu a ochranu soudců při výkonu soudních rozhodnutí.

Oddělení pro výkon vazby a trestu odnětí svobody realizuje především plnění práv a povinností obviněných a odsouzených.

Oddělení vězeňské nemocnice a zdravotní středisko slouží k zajištění zdravotní péče jak pro obviněné, odsouzené a chovance, tak i pro příslušníky vězeňské služby v případě nějakého zranění při výkonu práce. Zdravotní péči je vedena na úsecích psychiatrie, rehabilitace, ortopedie, neurologie, urologie, gynekologie, chirurgie, interny, RTG, SONO, ORL, LSPP, dermatovenerologie, infekčních chorob aj.

Oddělení logistiky zajišťuje hospodaření s materiálem, výstrojí a výzbrojí, realizuje správu a údržbu objektu, spravuje telekomunikační síť a vykonává všechny související úkony.

Oddělení informatiky zabezpečuje správu informačních sítí a chod výpočetní techniky.

Ekonomické oddělení vede účetnictví, rozpočet, zpracovává a vyplácí mzdové náležitosti jak příslušníků a civilních zaměstnanců, tak i vězněných osob, dále má na starost správu pohledávek, pokladní službu a zajišťuje zaměstnávání obviněných a odsouzených.

Personální oddělení zajišťuje výběrová řízení, přijímání zaměstnanců a obsazování do určitých kvalifikovaných funkcí, vede evidenci zaměstnanců, podílí se na doplňování a zvýšení kvalifikace zaměstnanců.

Správní oddělení zajišťuje veškerou agendu související s přijímáním, přemísťováním a propouštěním vězňů, zpracovává evidenci a ukládání administrativních dokladů spojenou s omezením svobody obviněných a odsouzených. Zabezpečuje všeobecné a vězeňské administrativy a vede evidenci a statistiku při výkonu vazby a trestu.

Oddělení prevence a stížností je pověřeným policejním orgánem, který provádí odhalování a šetření trestné činnosti v souvislosti s výkonem služby, dále prověřují veškeré podání stížností jak od zaměstnanců Vězeňské služby, tak i od vězněných i civilních osob v souvislosti výkonu Vězeňské služby.

2 PRÁCE CIVILNÍCH ZAMĚSTNANCŮ VS ČR

Práce civilních zaměstnanců patří do pracovně právních vztahů, až na některé výjimky specialistů se řadí ke státním úředníkům (ne však ve smyslu služebního zákona). Příjímací proces k Vězeňské službě není nikterak jednoduchý, protože potencionální zaměstnanci musí projít náročnými zdravotními a psychologickými testy, které vyloučí nezpůsobilé osoby pro práci ve vazebních věznicích, věznicích a ústavu pro výkon zabezpečovací detence.

Specializované vzdělávání zajišťuje Akademie vězeňské služby ČR, která se nachází ve Stráži pod Ralskem, kde zaměstnanci prochází různými vzdělávacími kurzy, jezdí na re-kvalifikace potřebné k výkonu jejich odborné profese. (Hendrych, 2012)

Do skupiny odborných zaměstnanců řadíme vychovatele, vychovatele terapeuty, psychology, sexuologa, speciální pedagogy, pedagoga pro volný čas, sociální pracovníky, sociologa, duchovní službu.

2.1 Vychovatel

Vychovatel je specialista s vysokoškolským vzděláním s pedagogickým zaměřením. Vždy je podřízen vedoucímu oddělení a metodicky usměrňován speciální pedagogem. Vychovatel by měl být základním článkem v práci s odsouzeným. Jeho úkolem je vzdělávací a preventivní činnost zaměřená na celkový rozvoj osobnosti a na socializaci, resocializaci a reedukaci. Vychovatel vykonává určitá opatření k optimalizaci výchovného procesu odsouzených a realizaci protidrogové prevence v rámci věznice. Vychovatelé často vedou zájmové a vzdělávací kroužky, mezi které můžeme uvést například tzv. komunitu, kde vychovatel pokládá otázky související s jejich životem ve vězení, k dalším aktivitám, kterých se mnohou účastnit odsouzení je například arteterapie, dramaterapie, sledování TV, akvaristika, vaření a jiné činnosti dle programu věznic. Z mého pohledu je zájmová činnost odsouzených velmi důležitá a prospěšná, protože prohlubuje jejich dovednosti a zvyšuje tak šance po propuštění vést řádný život. Každá aktivita je v minimální délce 45 minut na jednu aktivitu, rozložené podle potřeby v průběhu celého týdne včetně dnů pracovního volna a klidu, podle § 48 odst. D, Sbírky č. 5 Nařízení generálního ředitele VSČR z roku 2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečující výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence.

Vychovatel denně pracuje s odsouzenými a řeší jejich problémy a požadavky, odpovídá také za stav kázně, pořádek a upravenost cel a také motivuje odsouzené k přiměřené úpravě. Vede evidence odsouzených a v osobní kartě provádí průběžné zápisy u svěřených odsouzených, nadále poučuje odsouzené o jejich právech a povinnostech včetně řádu věznice, rozhoduje o ubytování vězně do jednotlivých ložnic nebo cel, zabezpečuje kontrolu korespondence, balíčků a telefonických hovorů, přijetí návštěv, zprostředkovává vyřizování žádostí, stížností a schůzky s ostatními zaměstnanci např. s psychologem, sociálním pracovníkem dle potřeby.

Vychovatelé spolupracují při práci s příslušníky vykonávající vězeňskou stráž, která předvádí odsouzeného na příslušné místo pro danou aktivitu. Vychovatel při své práci také spolupracuje s ostatními zaměstnanci např. na spolupráci při sestavení konkrétních programů zacházení jemu svěřených odsouzených. Vede osobně zpravidla 2 průběžné aktivity a zajišťuje jejich dokumentaci, kde sestavuje průběžná hodnocení aktivit. Navrhuje realizaci potřebných změn jako je přemístění a přeřazování odsouzeného do jiného typu věznice, povolování volného pohybu mimo věznici a dočasného propuštění z věznice. Zpracovává návrhy na přerušování výkonu trestu a podílí se na výběru odsouzených na zařazení do práce. Při každodenním styku s odsouzenými má tak přehled o jejich chování ve výkonu trestu, který mu tak umožňuje vytypovávat odsouzené s psychickými problémy, dále se sklony k automutilaci, k útěkům, nebo také jako možné objekty napadení nebo jako možní pachatelé násilného jednání, kteří jsou následně vyšetřováni z další trestné činnosti. (Sbírka nařízení generálního ředitele VSČR 2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence)

2.2 Vychovatel terapeut

Práce vychovatele terapeuta je velmi podobná práci vychovatele. Vychovatel terapeut se podílí v rámci své činnosti v terapeutických programech na zpracování projektů pro jednotlivé skupiny odsouzených. Jedná se o takové programy, které pomohou po propuštění odsouzeného ho lépe včlenit do běžného života, aby mohl vést řádný život. Vede práci samostatně s tvůrčím způsobem, poskytuje poradenstvím odsouzeným z hlediska propuštění a návratu do společnosti. Vede aktivity na prevenci sociálně patologických jevů minimálně 12 hodin týdně a sleduje účast odsouzených na aktivitách a informuje o tom ostatní zaměstnance podle odbornosti, podílí se na zkoumání vzniku příčin a navrhuje řešení

k jejich prevenci a eliminaci. Realizuje svěřenou kázeňskou povinnost a podílí se na návrhu k rozhodování o přerušení výkonu trestu, povolování volného pohybu mimo věznici a k přeřazení odsouzených do jiného typu věznice nebo jejich přemístění.

Vede příslušnou dokumentaci a výběr diagnostických metod je na jeho uvážení. Usměrnjuje metodicky dle své odbornosti vychovatele a pedagogy volného času v oblasti přípravy a vedení jednotlivých aktivit a je metodicky usměrnován psychologem. Spolupracuje v součinnosti se sociálním pracovníkem a zákonným zástupcem mladistvého při řešení přípravy na budoucí povolání, podílí se na výběru odsouzených při zařazování do pracovních činností, vzdělávání anebo různých rekvalifikačních kurzů, zabezpečuje všeobecné a odborné vzdělávání odsouzených v případě že ve věznici není zřízeno pracoviště střední odborné školy, učiliště Vězeňské služby. (Sbírka nařízení generálního ředitele VSČR 2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence; Hendrych, 2012)

2.3 Psycholog

Psycholog je odborný zaměstnanec oddělení, který je podřízen vedoucímu oddělení a je odborným poradcem ředitele věznice v psychologických záležitostech. Psycholog garantuje odbornou psychologickou činnost a také odbornou úroveň realizace programu zacházení u odsouzených. V rámci komplexní zprávy zpracovává u odsouzených jejich psychologické posouzení včetně doporučení pro program zacházení. Jeho hlavním úkolem je psychologická diagnostika odsouzených a vhodný výběr diagnostických metod. Zpracovává přehled jednotlivých aktivit programu s určením místa, času a stanovením osobní odpovědnosti za jejich realizaci.

Poskytuje poradenskou a psychologickou pomoc a na žádost lékaře provádí psychologickou diagnostiku u vytypovaných odsouzených. Zabezpečuje individuální psychologickou péči u odsouzených se sklony k sebepoškozování či k sebevraždě, při držení hladovky anebo jinými psychickými problémy. Z tohoto hlediska velmi často spolupracuje s lékařem.

Společně s ostatními odbornými zaměstnanci se podílí na zpracování konkrétních programů a vede nejméně však na jednu aktivitu zaměřenou na speciálně výchovné aktivity, kde sleduje kvalitu účasti a případně změny chování u odsouzených a vede o tom doku-

mentaci. Vede poradenskou pomoc a psychoterapie, vede rozhovory s odsouzenými. (Hendrych, 2012)

2.4 Sexuolog

Sexuolog je člověk s vysokoškolským vzděláním v lékařském oboru, měl by být empatický s analytickým myšlením, mít dobré komunikační schopnosti a zvládat krizové situace, protože jeho úkolem je diagnostika a léčení sexuálních poruch u žen a mužů. Mezi hlavní náplň práce sexuologa patří komunikace s odsouzeným v ústavní ochranné léčbě, dále musí analyzovat sexuální poruchu a stanovit diagnózu sexuální poruchy a následně navrhuje způsob léčby. Při své práci spolupracuje s psychology. Myslím si, že tato práce je velmi náročná z hlediska spolupráce s odsouzenými, kteří musí projevit svůj zájem o spolupráci a léčení, protože ne každý odsouzený, který mu má být udělena ústavní ochranná léčba, projeví svůj zájem o léčení.

Léčba probíhá ve specializovaném oddělení pro odsouzené, kteří mají soudem nařízenou ochranou léčbu. Ordinační sezení se sexuologem probíhá jednou týdně, kde probíhají konzultace s odsouzenými v ústavní ochranné léčbě, kdy se pravidelně provádějí kontrolní vyšetření a kontrolní odběry hormonálních hladin, předepisuje medikace anti androgeny, eventuálně zvažuje testikulární pulpektomie apod. (Vězeňská služba České republiky, Zacházení s odsouzenými s nařízenou ochranou léčbou sexuologickou ústavní, 2010)

Podle sexuologa Karla Nedomy, který definoval koncepci léčení sexuálních delikventů, vychází z klasické představy adaptační léčby, kdy sexuální delikvent získá prvně náhled na své sexuální motivace, tak aby se mohl sexuálně adaptovat a jeho sexuální chování nevedlo k porušení norem. Jako prevence je doporučováno a nejspolehlivější způsob sexuální adaptace je plnohodnotný partnerský vztah, platí to i pro homosexuály, dalším sexuálním adaptačním způsobem je provozování autoerotiky, která má překlenout i momentální vzestupy sexuálně deviantních tendencí. Adaptační léčba má základní význam v léčebném schématu psychoterapie je jako syntéza se socioterapií a případně taktéž biologických léčebných postupů, protože ani kastrace, ani hormonální léčba anti androgeny, chirurgické výkony na mozku nezmění pedofilii, homosexuální chování či fetišismus apod. Jde jen o zredukování sexuální spontaneity na minimum, protože i kastrováný pedofil zůstane navždy pedofilem. V případě kastrace u mužů je snížení sexuální aktivity naprosto spolehlivé, kde se provádí chirurgickým výkonem testikulární pulpektomií. Ta je provedena na žádost pacienta a vý-

kon musí být schválen odbornou komisí, po letech sledování této metody u sexuálních deviantů není více než 2,5 % recidiv sexuálních deliktů. (wikiskripta.eu/index.php/Sexuální_delikvence)

Věznice Kuřim má sepsanou dohodu o poskytování léčebné sexuologické péče s Psychiatrickou léčebnou Brno Černovice. Při ordinačních sezeních sexuologa, probíhá komunita s odsouzenými, u které jsou přítomni i další odborní specialisté vězeňského personálu. S odsouzenými probíhá 2krát týdně skupinová psychoterapie, která je vedena 2 psychology, dále sociálně psychologický výcvik vedený vychovatelem terapeutem a psychologem ten probíhá také 2krát týdně a večerní klub, který je veden vychovatelem terapeutem a psychologem, který je jednou za 14 dní. K léčbě odsouzených pomáhá psaní si deníků, psychoterapie a psychorelaxace.

Odsouzení mohou navštěvovat různé výchovné aktivity jako psychoterapeutické skupiny, pracovní výchovy a muzikoterapie aj. vzdělávací aktivity, zde mohu uvést např. kroužky kynologický, přírodovědný, zeměpisný, myslivecký nebo jako vaření, výpočetní technika, dále šachový kroužek a různá kondiční cvičení a míčové hry a spousta dalších. (Vězeňská služba České republiky, Zacházení s odsouzenými s nařízenou ochranou léčbou sexuologickou ústavní, 2010)

2.5 Speciální pedagog

Je to odborný zaměstnanec oddělení, musí mít vysokoškolské vzdělání s pedagogickým zaměřením. Jeho úkolem je u svěřených odsouzených zajistit odbornou úroveň realizace programu zacházení a vnitřní diferenciací. Je podřízen vedoucím oddělení a je odborným poradcem v pedagogických aspektech řediteli věznice. Metodicky usměrňuje práci vychovatele a pedagogy volného času. (Hendrych, 2012).

Speciální pedagog vykonává práci samostatně a tvůrčím způsobem a jeho úkolem je provádění pedagogické diagnostiky a výběr diagnostických metod je na jeho uvážení, vydává určitá doporučení pro program zacházení s odsouzenými. Zpracovává seznamy všech výchovných, vzdělávacích, zájmových a sportovních programů. Vede nejméně jednu aktivitu např. logopedie, či zaměřené na výchovnou činnost jako prevence po propuštění, aby odsouzený mohl vést řádný život.

Spolupracuje ve věznici s ostatními odbornými zaměstnanci oddělení, nejvíce však s dozorcí, dále se sociálními pracovníky, vychovateli. Speciální pedagog má za úkol především, zpracovávat plány jednotlivých programů do měsíčních plánů s termíny, místy konání a s konkrétní zodpovědnou osobou. Podílí se na výběru odsouzených do pracovní činnosti a realizuje svou kázeňskou pravomoc. Speciální pedagog je v odděleních pro výkon vazby i pro výkon trestu. (Sbírka nařízení generálního ředitele VSČR, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, 2016)

2.6 Pedagog volného času

Pedagog volného času do jeho náplně práce aktivity skupinové i individuální, zájmové a self care, činnosti podle odbornosti a kvalifikace, zejména rukodělné i terapeutické, kulturní a sportovní činnosti s odsouzenými. Plní samostatně a tvůrčím způsobem tyto úkoly jako vedení nejméně 4 aktivit, které jsou rozvrženy do celého týdne i na dny volna a klidu. Plánuje akce volnočasového charakteru například různé vzdělávací soutěže sportovní olympiády, kde sleduje účast odsouzených, změny v chování a následně zpracovává hodnocení a podílí se také na hodnocení zasílané ostatním orgánům. Vede různé sportovní sklady či dílny pro rukodělné práce, pro kulturu atd. (Hendrych, 2012)

2.7 Sociální pracovník

Jde o odborného zaměstnance, který vykonává samostatnou sociální práci a dbá a na dodržování a zajištění kvality poskytovaných sociálních služeb a na dodržování etického kodexu sociálních pracovníků. (Sbírka nařízení generálního ředitele VSČR, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, 2016)

Sociální pracovník vykonává práci, která je zaměřena na plynulý přechod odsouzeného do řádného života. Je podřízen zástupci vedoucího oddělení a v oblasti sociálně právních aspektů bývá odborným poradcem ředitele věznice.

Sociální pracovník má za úkol podílení se na koncepci zacházení s odsouzenými, spolupracuje podle potřeby s dalšími příslušnými státními orgány sociálního zabezpečení a

orgány státní správy, koordinuje a vyhodnocuje služby spolupráce s příslušným Probačním a mediačním střediskem, církvemi a zájmovými sdružení, dále navazuje podle potřeby kontakty s blízkými osobami odsouzeného, řeší související rodinné problémy v případě vazby obviněného, seznamuje obviněné či odsouzené s vnitřním řádem věznice, poskytuje sociálně právní poradenství pro odsouzené a nabízí jim pomoc při uplatňování práv oprávněných zájmů při vyřizování osobních záležitostí. Spolupracuje se s dalšími odbornými zaměstnanci a účastní se komunity, mezi ně můžeme uvést: vychovatele, speciálního pedagoga, psychologa, lékaře se zdravotní sestrou, například výkon zabezpečovací detence.

Podle odborného zaměření vykonává výchovnou činnost a vede minimálně 1 skupinovou aktivitu, které jsou zaměřené na poradenství v oblasti prevence příčin a vznik trestné činnosti a na její důsledky, a naopak se snaží motivovat a podporovat takové postoje a dovednosti, které pomohou odsouzeným v návratu do řádného společenského života. Zajišťuje dokumentaci a předkládá stanoviska k přeřazení odsouzeného, v případě, ve kterém dochází ke změnám chování obviněného, odsouzeného anebo chovance, navrhuje umístění do krizového, specializovaného oddělení či do bezdrogové zóny atd.

Podílí se na řešení sociálních problémů a zúčastňuje se pravidelně porad orgánů ředitele věznice. Sociální pracovníci se pravidelně zúčastňují důležitých rekvalifikačních pro výkon jejich odborné profese. (Sbírka nařízení generálního ředitele VSČR, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, 2016; Hendrych, 2012)

2.8 Sociolog

Sociolog patří mezi odborné zaměstnance Vězeňské služby České republiky. Jeho úkolem je zajišťování analytické a poradenské činnosti na odděleních personální práce, dále na úseku pro výkon trestu a v rámci dislokace věznice. Provádí různé analýzy, sledování a průběžná šetření v rámci sociálních vztahů mezi odsouzenými, mezi odsouzenými a zaměstnanci, mezi zaměstnanci navzájem, zjišťuje úroveň spolupráce u zástupců odsouzených se zaměstnanci.

2.9 Duchovní služba

Duchovní služba ve věznicích je dobrovolná pro všechny odsouzené. K výkonu duchovní služby jsou oprávněny pouze registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění podle zvláštního právního předpisu k výkonu tohoto práva.

Poskytování duchovní služby je zahrnuto ve vnitřním řádu věznice anebo věznice odsouzené informuje jiným vhodným způsobem. Záleží už pouze na odsouzeném, jestli se bude chtít zúčastnit bohoslužeb, protože žádný odsouzený nesmí být nucen k účasti na bohoslužbách ani nesmí být donucen k rozhovoru s církví. Duchovní služby se umožňují především ve dnech pracovního klidu.

Církev musí dbát při poskytování duchovních služeb na vnitřní řád věznice pro výkon trestu. Mezi duchovní služby, které církev odsouzeným poskytuje, můžeme zařadit zejména bohoslužby, pastorační návštěvy a individuální rozhovory s odsouzeným, dále zajišťuje pro odsouzené duchovní a náboženskou literaturu, pořádá přednášky zejména s etickou tematikou a další formy, které pomohou k dosažení účelu výkonu trestu. (dle §20 Zákona č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů)

3 SPOLUPRÁCE A SOUČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A OBČANSKÝCH ZAMĚSTNANCŮ PŘI VÝKONU PRÁCE

3.1 Spolupráce a součinnost příslušníků a civilních zaměstnanců

Spolupráci a součinnost zaměstnanců je dána Nařízením generálního ředitele 5/2016, Sb. o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence.

Tímto nařízením se stanovují úkoly, činnost a organizace zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR na výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence.

Nařízením generálního ředitele 5/2016, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, stanoví povinnosti pro zaměstnance a příslušníky VSČR, kteří se musí tímto nařízením řídit. Stanovuje plnění povinností, které vyplývají z toho nařízení i dalších předpisů věznice, tak aby byl zabezpečen a zajištěn výkon vazby, výkon trestu a výkon zabezpečovací detence a došlo tak ochraně společnosti, a přitom byla zachována lidská důstojnost, která je dána Listinou základních práv a svobod a došlo k realizaci výchovného a terapeutického působení vězňených osob nebo chovanců. Dbá se na to, aby byla vězňeným osobám nebo chovancům omezena pouze ta občanská práva, která souvisejí s výkonem trestu, které jsou vymezeny zákonem o výkonu vazby, výkonu trestu a výkonu zabezpečovací detence, a uložena pouze omezující opatření, které zaručí bezpečnost, zdraví a ochranu života, majetku věznice a ústavu zabezpečující detence.

Všichni zaměstnanci musí chodit do práce či služby řádně ustrojeni, například příslušníci vězeňské služby v uniformách, které jim byly přiděleny. Dále zaměstnanci a příslušníci musí dbát zásad bezpečnosti při práci a jsou vázáni mlčenlivostí, dále nesmí zneužívat svého postavení ke svému prospěchu. Musí vystupovat korektně jak k vězným osobám, tak i k chovancům, aby vzbuzovali u nich přirozený respekt pro upevnění pořádku a kázně ve věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence. Dále by měli svým jednáním přispět k pozitivnímu ovlivňování vězňených osob a chovanců.

Zaměstnanci zpracovávají dokumentaci o aktivitách programů zacházení či o péči, kterou poskytují jak obviněným, tak odsouzeným nebo chovancům, dále o tom vedou a ukládají listinou dokumentaci dle stanovených předpisů, dále jsou povinni zabezpečovat kontakt s vězňenými osobami zvláště v první fázi, kdy dojde k uvěznění s odbornými zaměstnanci jako je psycholog, sociální pracovník, vychovatel terapeut či speciální pedagog a snaží se tak minimalizovat mimořádné události ke kterým by mohlo případně dojít, zde mohu uvést například sebepoškozování, pokus o sebevraždu, násilí mezi odsouzenými, popřípadě předejití přípravy či pokus o útěk.

3.2 Povinnosti a činnost příslušníků VS ČR na úseku výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a výkonu zabezpečovací detence

Příslušníci vězeňské služby jsou před nástupem jako uchazeči podrobeni přijímacím řízením, ve kterém musí skládat zkoušku fyzické zdatnosti, jsou podrobni důkladnému zdravotnímu vyšetření a musí sloužit psychotesty, dále musí být bezúhonný, mít občanství České republiky, věk nad 18 let, nesmí být členem žádné politické strany anebo politického hnutí a nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost. Uchazeč, který složí přijímací řízení, je přijat do služebního poměru, který začíná nástupním kurzem ve Stráži pod Ralskem, který trvá 6 týdnů, který je zaměřen na přípravu.

Příslušník je při přijetí do pracovního poměru ustanoven na určité služební místo a je mu přidělena služební hodnost.

Tabulka 1

Služební hodnost		Hodnostní označení
1	referent	rotný,
2	vrchní referent	strážmistr,
3	asistent	nadstrážmistr,
4	vrchní asistent	podpraporčík,
5	inspektor	praporčík nebo nadpraporčík,
6	vrchní inspektor	nadpraporčík nebo podporučík,

7	komisař	poručík nebo nadporučík,
8	vrchní komisař	kapitán nebo major,
9	rada	podplukovník nebo plukovník,
11	vrchní rada	plukovník,
12	vrchní státní rada	plukovník.

3.3 Spolupráce a součinnost dozorce s občanskými zaměstnanci na oddělení výkonu vazby a výkonu trestu

Dozorci na výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody je ve spolupráci a součinnosti s vychovateli, vychovateli terapeutů, se speciálními pedagogy, psychology, sociálním pracovníkem a popřípadě dalšími odbornými zaměstnanci jako je lékař či s duchovní službou.

Dozorci je povinen spolupracovat s vychovateli i pedagogy na oddělení výkonu vazby i výkonu trestu odnětí svobody, zejména se podílet na vypouštění a navádění obviněných osob a osob ve výkonu trestu odnětí svobody na různé programy zacházení jako např. výuku jazyků, matematiky, vlastivědy u obviněných mladistvých, dále na kroužky pracovní činnosti jako jsou např. keramika, modelování z hlíny, papíru nebo šití, vaření, výuku anglického jazyka u žen i odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody.

Na programy zacházení se může v rámci výuky podílet vychovatel i pedagog ve vzájemné spolupráci. Nejčastěji vede výuku pedagog samostatně.

Vychovatel spolupracuje s dozorcí výkonu vazby a výkonu trestu, společně vykonávají ranní a večerní raport, početní kontroly, výdej hygienických předmětů (např. zrcátka, nůžky, bříty na holení, toaletní papíry, kartáčky a pasty apod.), dále společně vydávají kodexy právních předpisů. Dozorci eviduje vychovateli na příchozích odděleních tzv. nástupce administrativu obviněných a odsouzených (tzn. zapisování a odepisování) do cel a jmenného indexu osob v evidenci jmen na nástěnce oddělení, včetně značek nařízení generálního ředitele 12/12 (MPN, MON, STH, DVO, NMÚ).

Další spolupráce dozorce a vychovatelem spočívá v umístování a přemístování odsouzených na cely, umístování nedovolených předmětů při návštěvách nebo vycházkách do skladu, nebo dále pak výběr prohlédnuté elektroniky (TV, rádio) ze skladu, předvádění obviněných a odsouzených na koupání.

Další spolupráce na oddělení výkonu vazby a výkonu trestu spočívá ve spolupráci dozorce, vrchního dozorce u obviněných, vychovatele u odsouzených a lékaře u pravidelných měsíčních kontrol lékařem u osob dle nařízení generálního ředitele 12/12, jde o kontrolu a předcházení fyzického násilí, dále v případě podlitin, popálenin apod.

Vychovatel u mladistvých může spolupracovat s pedagogem při přípravách na další hodiny programu zacházení, výuky, či modelářských kroužků. O všem vedou potřebnou dokumentaci, kterou vykazují.

Vychovatel dále eviduje kázeňské tresty odsouzených, v případě kázeňského trestu je zakázána společenská aktivita, což bývá televize a kroužek, případně udělen trest nákupu. Vychovatel o všem informuje dozorce i pedagoga.

Vychovatel plánuje odsouzeným návštěvy, navštívenky pak předá dozorcí, který je rozdává odsouzeným, dále rozdává poštu zkontrolovanou vychovateli či vrchními dozorcí v případě obviněných. Naopak dozorce předvádí odsouzené do kanceláře vychovatele v případě převzetí a kontroly balíku pro odsouzené.

Další spolupráce spočívá na oddělení výkonu vazby a výkonu trestu mezi dozorcí a psychology. Dozorce předvádí k pohovoru s psychologem obviněné či odsouzené do kanceláře referenta, vychovatele nebo na jinou předem určenou místnost. Dle závěru psychologa, který s vězněnou osobou hovoří, může být nebo je pak udělena kontrola tzv. Zvýšená kontrola každých 15 minut nebo Zvýšená pozornost každých 30 minut. Ovšem informuje psycholog vychovatele, dozorce, oddělení i středisko.

Dozorce také zajišťuje předvedení odsouzených v případě, že odsouzený má zájem o poskytování duchovní služby a předvádí tak odsouzeného do vězeňské kaple či místo, které je tomu určeno.

Další spolupráci a součinnost vykonává dozorce se sociálním pracovníkem, kdy předvádí a odvádí obviněné a odsouzené na aktivity, které vede sociální pracovník.

3.4 Spolupráce a součinnost dozorce s občanskými zaměstnanci na výkonu zabezpečovací detence

Hlavní povinností dozorce na výkonu zabezpečovací detence je organizovat a zajišťovat v rámci svého stanoviště výkon zabezpečovací detence. Dozorce je povinen spolupracovat s ostatními zaměstnanci ústavu, při předvádění nebo doprovodu chovanců dbá o svoji bezpečnost a bezpečnost jiných zaměstnanců. Dále musí respektovat pokyny vychovatele a dalších odborných zaměstnanců při naplňování práv a oprávněných zájmů chovanců.

Dozorce na výkonu zabezpečovací detence je ve spolupráci a součinnosti s vychovateli, vychovateli terapeutů, se speciálními pedagogy, sociálním pracovníkem a popřípadě dalšími odbornými zaměstnanci jako je lékař, sexuolog či psycholog.

Zajišťuje veškeré předvádění a střežení chovanců při aktivitách a programech zacházení, návštěvách, vycházkách apod. V době provádění aktivit je vždy dozorce po celou dobu přítomen na příslušném oddělení a občanský zaměstnanec je povinen dozorce osobně informovat o započetí či ukončení aktivity.

Dozorce na výkonu zabezpečovací detence je ve spolupráci a součinnosti s vychovateli, vychovateli terapeutů, se speciálními pedagogy, sociálním pracovníkem a popřípadě dalšími odbornými zaměstnanci jako je lékař, sexuolog či psycholog.

Pro názornost zde uvádím typy aktivit, které jsou poskytovány na oddělení výkonu zabezpečovací detence v Brně:

- Diskusní klub vede vychovatel terapeut. Jak už z názvu vyplývá, jde o skupinovou aktivitu, které se účastní více chovanců. Tato aktivita probíhá v místnosti tomu určené pro terapie a vždy probíhá za přítomnosti dozorců.
- Sociálně psychologický výcvik vede psycholog za přítomnosti dozorců.
- Skupinová terapie vede lékař.
- Akvaristika je vedena vychovatelem terapeutem.
- Vaření je vedeno vychovatelem a probíhá v místnosti tomu určené – kuchyňce, kde si mohou chovanci uvařit sami pro sebe.

- Nákupy jsou vedeny vychovatelem, vychovatel se zeptá chovanců, zda si chtějí něco nakoupit, v případě zájmu chovance nákup probíhá za přítomnosti vychovatele a dozorce, který přivede a odvede chovance do kantýny a naopak.
- Komunita – probíhá za přítomnosti psychologa, speciálního pedagoga, vychovatele, sociálního pracovníka, lékaře a zdravotní sestry.
- Dílna či zahrada je vedena vychovatelem za přítomnosti dozorce.
- Sexuologie je vedena sexuoložkou formou skupinové terapie.
- Logopedie patří do vzdělávacích aktivit a vede ji speciální pedagog.
- Zájmové aktivity, kterých mohou chovanci v případě jejich zájmu využívat je sledování televize, společenské hry, videoklub a volnočasové aktivity, dále tělocvik, arteterapie, dramaterapie, které vede vychovatel.

Dozorce na výkonu zabezpečovací detence může předvádět chovance k poskytnutí duchovní služby na místo tomu určené a naopak.

Zde uvádím pro názornost harmonogram na úseku zabezpečovací detence:

Týdenní plán aktivit chovanců vypracovává speciální pedagog za spolupráce odborných zaměstnanců Ústavu pro výkon zabezpečovací detence, který schvaluje vedoucí. Týdenní plán aktivit chovanců má informativní charakter jak pro dozorce, tak i pro odborné zaměstnance o průběhu aktivit během týdne. Týdenní plán aktivit je na každý den zvlášť upravený a denní aktivity chovanců jsou odlišné.

Časový harmonogram dozorce v rámci spolupráce a součinnosti Detenčního ústavu:

Časové rozmezí: od 6 hodin do 18 hodin v rámci denní směny a od 18 hodin do 6 hodin noční směny.

Obchůzková činnost probíhá na základě rozhodnutí vedoucího oddělení, a to minimálně jedenkrát do hodiny, což je trvalé. Ve zvláštních případech jako je Zvýšená pozornost musí dozorce kontrolovat chovance vždy jedenkrát do 30- ti minut, v případě Zvýšené kontroly musí vždy kontrolovat dozorce chovance jedenkrát do 15 -ti minut nepřetržitě do jejich zrušení. Tohle vždy probíhá na základě doporučení psychologa.

Od 6. hodin do 7:45 hodin probíhá výdej stravy – snídaně za spolupráce dozorce se sanitářem a zdravotním personálem. Výdej léků probíhá na základě spolupráce dozorce se zdravotním personálem, dále při zajištění dozorcem u lékařského vyšetření a jiného ošetření chovanců, nebo při aplikaci injekcí aj. Dozorci také zajišťuje doprovod chovanců na odborná vyšetření a předvádí chovance k cíleným pohovorům jako je vedoucí oddělení, psycholog, lékař, speciální pedagog a jiní odborní zaměstnanci.

Při ranním raportu na základě požadavku vychovatele zajišťuje příslušník jeho bezpečnost u otevírání cel. Vychovatel se dotazuje chovanců na jejich požadavky a seznamuje je s jejich denním plánem aktivit. Výměna prádla probíhá jedenkrát týdně za spolupráce mezi dozorcem a sanitářem.

Účelem ranní vizity je kontakt s chovancem, u kterého se zjišťuje aktuální psychický a somatický stav. Vizity se zúčastňuje dozorce, který zajišťuje bezpečnost a otevírání cel lékaři a zdravotnickému personálu.

Koupání chovanců je realizováno dvakrát do týdne nebo dle potřeby chovance, v rámci koupání je umožněno chovancům vlastní holení, které jim je vydáváno a posléze zase odbíráno dozorcem.

V časovém rozmezí od 8 do 9 hodin probíhá ranní komunita, kdy dozorcí předvádějí chovance na tzv. komunitu, které se zúčastňují uvedení zaměstnanci (viz. níže) včetně dozorců, kteří zajišťují bezpečnost. Po ukončení komunity předvádějí dozorcí chovance zpět na cely.

Od 9:30 do 11 hodin probíhají aktivity dle denního rozpisu, do kterého patří preventivně výchovný program, zájmové aktivity, vzdělávací aktivity, sportovní aktivity. Zde vždy probíhá úzká spolupráce mezi odbornými zaměstnanci a dozorcí. Předvedení chovanců na kulturní místnost nebo tělocvičnu, dle denní aktivity, je pod neustálým střežením příslušníků.

Od 11 hodin do 11:30 probíhá výdej stravy – oběda, který zajišťuje opět dozorce se sanitářem a zdravotním personálem, který zajišťuje výdej léků.

Od 11:30 do 13:30 jsou realizovány vycházky na každý den podle týdenního plánu, a to ve vycházkovém dvoře nebo v místech tomu určených například v zahradě, ale to jen v pracovních dnech.

Od 13:30 do 14:45 probíhají aktivity dle denního rozpisu, a to preventivně výchovný program, zájmové aktivity, sportovní aktivity či volný pohyb v rámci oddělení za spolupráce dozorců s odbornými zaměstnanci. Dále zde probíhá kontrola pořádku cel.

Od 15 do 16:15 probíhají volnočasové aktivity, mezi které můžeme uvést například sledování televize, společenské hry na cele. Volnočasové aktivity probíhají za spolupráce mezi dozorcem a vychovatelem.

Od 16:30 do 17 hodin probíhá výdej stravy – večeře za spolupráce dozorce a sanitáře a popřípadě zdravotnického personálu, který podává chovancům léky.

Od 17 do 17:30 probíhá v případě kuřáků kouření, které je realizováno ve vycházkových dvorech za neustálého střežení chovanců.

Od 17:30 do 19 hodin probíhají zájmové aktivity, mezi které můžeme uvést opět sledování televize, poslech hudby, videoklub či osobní volno. Zájmové aktivity probíhají za spolupráce dozorce a vychovatele. Dozorci předvede chovance na kulturní místnost a informují vychovatele o počtu chovanců na aktivitě.

Od 19 do 19:30 Probíhá opět výdej stravy – druhá večeře. Podávání večeře je vždy za spolupráce dozorce a sanitáře a zdravotnického personálu.

Od 19:30 až do ukončení plánu probíhají zájmové aktivity: sledování televize, osobní volno, volný pohyb v rámci oddělení, kde dozorce opět předvede chovance na kulturní místnost a zajišťuje dohled nad chovanci ve spolupráci s vychovatelem. Dozorci vychovatelé vždy nahlásí počet chovanců, kteří se aktivity účastní.

Večerka probíhá dle požadavku na sledování televize, kdy dozorce po skončení zájmových aktivit odvede chovance zpět na celu.

Dozorce po celou noční směnu vykonává předem na základě rozhodnutí stanovené obchůzky minimálně jedenkrát do hodiny a v případě stanovení zvýšené pozornosti jedenkrát do 30 minut a v případě zvýšené kontroly jedenkrát do 15minut. (vnitřní řád)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM

Výzkum je základním zdrojem pro získání nových poznatků každého vědního oboru. Chápeme ho jako zkoumání společnosti, společenských skupin a všech dějů, které odhalují sociální problémy, výzkum identifikuje a objasňuje zkoumané problémy.

4.1 Vymezení výzkumného (průzkumného) problému

Z výzkumných studií bylo zjištěno, že obecným předpokladem fungující spolupráce pracovníků ve věznicích jsou kvalifikovaní a kvalitní zaměstnanci, kteří mají vysoce nastavené osobnostní hodnoty, jsou motivovaní a schopni dosahovat výborných výsledků v práci s vězňenými osobami. Motivace k součinnosti je podstatným činitelem výkonnosti organizace a zároveň zdrojem uspokojení pracovníků a spolupráce všech zaměstnanců ve vězeňské službě je důležitým faktorem z hlediska psychohygieny.

Subjektivní potřeba práce dává smysl lidské existenci. Negativním faktem je nedostatek pracovníků, z valné části podmíněným fenoménem vysoké míry fluktuace v důsledku nedostatečné motivace k další službě nebo pracovní činnosti. K motivaci personálu nepřispívá ani vybavenost pracovišť zaměstnanců pracujících v podmínkách psychické zátěže. Pro pracovníky vězeňství je stěžejní motivující stav neúměrného zdůrazňování práv vězňů na straně jedné a nepřilíš kvalitní pravomoce zaměstnanců Vězeňské služby ČR na straně druhé. Také vzájemné vztahy mezi zaměstnanci ve spolupráci se součinností příslušníků s civilními profesemi ve vězeňství jsou velmi důležitým faktorem.

Mezi výhody kvantitativního výzkumu patří rychlý a přímočarý sběr dat, který je výhodnější a objektivnější pro větší skupinu respondentů.

Nevýhodou kvantitativního výzkumu, může být pouze potvrzení či vyvrácení již zavedené teorie.

Jak je uvedeno v teoretické části této bakalářské práce, výzkumným problémem a jeho vymezením je především spolupráce příslušníků s civilními zaměstnanci ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně.

Další problém ve výzkumu především spočíval ve sběru dat u úzce vymezeného typu respondentů pro zjištění postojů pracovníků ke vzájemné spolupráci a funkčnosti existujícího systému.

4.2 Cíl výkumu

Hlavním cílem bakalářské práce a vlastně i ve výzkumu bylo vyhodnotit jaká je spolupráce a součinnost mezi příslušníky a občanskými zaměstnanci ve Vazební věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence (dále VV a ÚpVZD) v Brně.

Dílčí cíle:

1. Posoudit, zda pracovní náplň u příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně má vliv na jejich spolupráci.
2. Zjistit, zda pracovní prostředí působící na psychiku příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně má vliv na jejich součinnost v pracovním procesu.

4.3 Výzkumné hypotézy

Hypotéza č. 1

H₀ Doba odpracovaných let s různou věkovou hranicí bude činit 15 roků u příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně, která má vliv na jejich spolupráci.

H_A Doba odpracovaných let s různou věkovou hranicí nebude činit 15 roků u příslušníků a občanských zaměstnanců ve VV a ÚpVZD v Brně, která má vliv na jejich spolupráci.

Hypotéza č. 2

H₀ Spolupráce mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve VV a ÚpVZD v Brně, která souvisí s problematikou práce v negativním prostředí, nebude mít vliv na stres.

H_A spolupráce mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve VV a ÚpVZD v Brně, která souvisí s problematikou práce v negativním prostředí, bude mít vliv na stres.

Hypotéza č. 3

H₀ Spolupráce a součinnost mezi jednotlivými profesemi ve VV a ÚpVZD v Brně je na dobré úrovni a tvoří kolektivní tým všech zaměstnanců pro jejich spokojenost.

H_A Spolupráce a součinnost s jednotlivými profesemi ve VV a ÚpVZD v Brně není na dobré úrovni a netvoří kolektivní tým všech zaměstnanců pro jejich spokojenost.

4.4 Metodologie výzkumného šetření

Objektem výzkumu bylo zjistit jaká je spolupráce a součinnost mezi příslušníky a občanskými zaměstnanci VV a ÚpVZD v Brně. Pro zpracování studie a ke zjištěných potřebných údajů jsme použili metodu kvantitativního výzkumu, který byl proveden dotazníkovou metodou.

4.5 Výzkumné techniky

Nestandardizovaný dotazník byl vytvořen ve spolupráci s vedoucím práce. Dotazníkem tohoto typu lze získat relativně velké množství informací od stanoveného počtu oslovených respondentů, což je jistě výhodou, aby výzkum byl proveden reliabilně.

Vstupní částí anonymního dotazníku bylo oslovení respondentů, pro jaké účely budou jejich data použita, název tématu práce, návod pro zpracování otázek, poděkování za věnovaný čas a podpis autora bakalářské práce. Obsahem nestandardizovaného dotazníku bylo 19 položek a byl tvořen třemi rozdílnými skupinami otázek.

První část skupiny otázek (1 - 6) byla typu uzavřeného. Respondenti typovali délku služební a pracovní doby ve vězeňském zařízení, profesi a vzájemnou spolupráci na profesně-zátěžovém pracovišti.

V další části dotazníku byly otázky (7 - 14) tvořeny taktéž formou uzavřenou, ve kterých dotazovaní odpovídali na schopnost psychickou i fyzickou a profesní komunikaci mezi jednotlivými spolupracovníky na pracovišti.

A poslední skupina otázek (15 - 19) se týkala výkonu práce s kolegy na pracovišti, mezi jednotlivými odděleními a se vzájemnou součinností pracovníků ve vybrané věznici.

Odpovědi všech respondentů byly převedeny do číselné podoby a procentuálně spočteny. Získané údaje byly vyhodnoceny a vyjádřeny absolutní a relativní četností a následně zpracovány do tabulek a grafů.

Zjištění statistické významnosti nikdy nemůže nahradit rozhodnutí o vědeckém (věcném) významu výsledku (Ministr, 2012).

4.6 Charakteristika výzkumného vzorku

Respondenti, kteří se dobrovolně zúčastnili výzkumu byly občanskí (civilní) zaměstnanci a příslušníci vězeňské služby ve služebním poměru pracující ve VV a ÚpVZD v Brně.

4.7 Organizace a realizace výzkumu

Dotazníky byly distribuovány až po schválení žádosti o možnost dotazníkové akce s prosbou všech oslovených o trpělivost a spolupráci. Otázky použité v dotazníku jsme zvolili až po dohodě s vedoucími jednotlivých pracovišť VV a ÚpVZD s doporučením ředitele jmenované instituce.

Rozdáno bylo celkem 60 kusů dotazníků pro náhodně vybrané pracovníky občanských zaměstnanců a příslušníkům ve VV a ÚpVZD v Brně. Především ve VV a ÚpVZD jsme chtěli zjistit, jak zaměstnanci Vězeňské služby ČR vnímají prostředí věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence, ve kterém pracují a jak mezi sebou v rámci oddělení i mimo něj dokážou v tomto nelehkém prostředí navzájem spolupracovat.

Z VV a ÚpVZD Brno byla návratnost 56 kusů, což bylo 100% vyplněných dotazníků. Při třídění jsme zjistili, že dotazník vyplnilo 20 příslušníků a 36 zaměstnanců z jmenované věznice.

Organizace a realizace proběhly na velmi dobré úrovni a bez negativní odezvy. Na pracovištích jsme se setkali s ochotou, vstřícností při sbírání vyplněných dotazníků.

Výzkumný vzorek byl tvořen ženským a mužským pohlavím s různým věkovým rozdílem. Výzkumné šetření bylo provedeno v období tří kalendářních měsíců a probíhalo od 1. července 2016 do 30. září 2016.

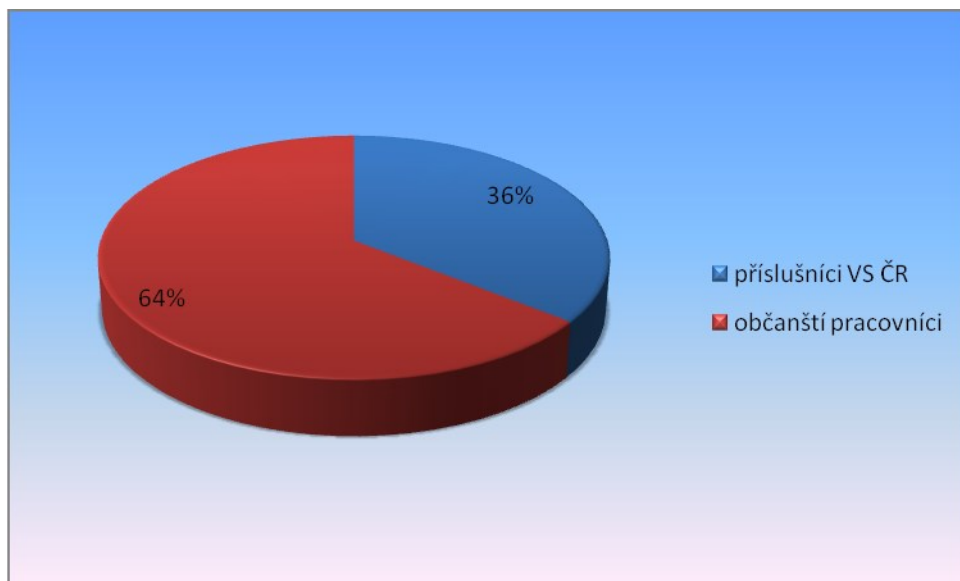
V následujících tabulkách a grafech jsou zpracované údaje z jednotlivých otázek dotazníku a popsáno vyhodnocení určených hypotéz s jejich potvrzením či vyvrácením, který byl určený a předložen tazajícím respondentům z přiděleného vězeňského zařízení.

4.8 Analýza a interpretace výsledků průzkumu

Získaná data byla zpracována a analyzována do tabulek a grafů. Ke zpracování bylo použito počítačových programů Microsoft Word a Microsoft Excel.

Tabulka 2 Respondenti

Respondenti	absolutní četnost	relativní četnost
příslušníci VS ČR	20	36 %
občanští pracovníci	36	64 %
celkem	56	100 %

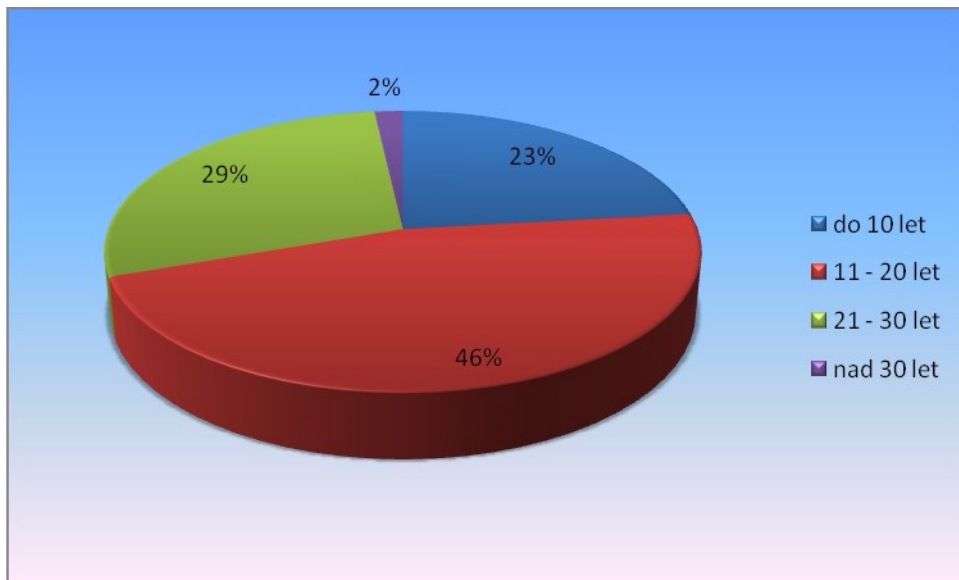

Graf 1 Respondenti

Tabulka 3 Jak dlouho jste zaměstnán u VS ČR?

odpověď na otázku č.1 Délka zaměstnání	absolutní četnost	relativní četnost
do 10 let	13	23 %
11 - 20 let	26	46 %

21 - 30 let	16	29 %
nad 30 let	1	2 %
celkem	56	100 %

Graf 2 Délka pracovního poměru u VS ČR

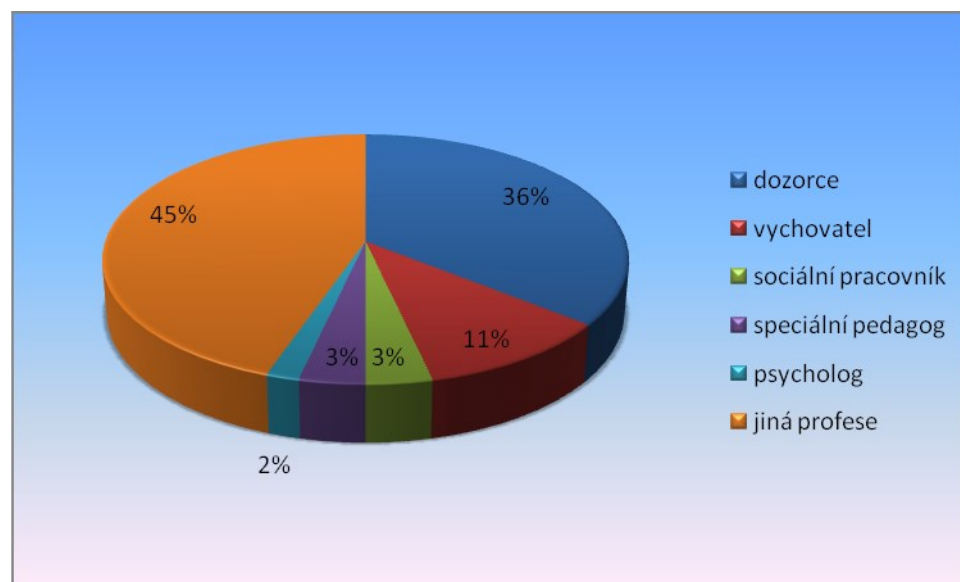
V první otázce, která byla formou uzavřenou, byli respondenti dotazováni na to, jak dlouho vykonávají svoji pracovní činnost u Vězeňské služby ČR. **Do 10 let** je v pracovním či služebním poměru u Vězeňské služby 13 respondentů, což je 23 % ze všech dotázaných, od **11 do 20 let** je v pracovním poměru 26 respondentů, což je 46 %, od **21 do 30 let** je v pracovním poměru 16 respondentů, což je 29 %, **nad 30 let** a výše je v pracovním poměru pouze 1 respondent což odpovídá 2 % ze všech dotazovaných.

Obdobně bylo postupováno u následujících otázek a jednotlivé odpovědi byly zpracovány do tabulek a graficky vyjádřeny.

Tabulka 4 Jakou profesí vykonáváte u VS ČR?

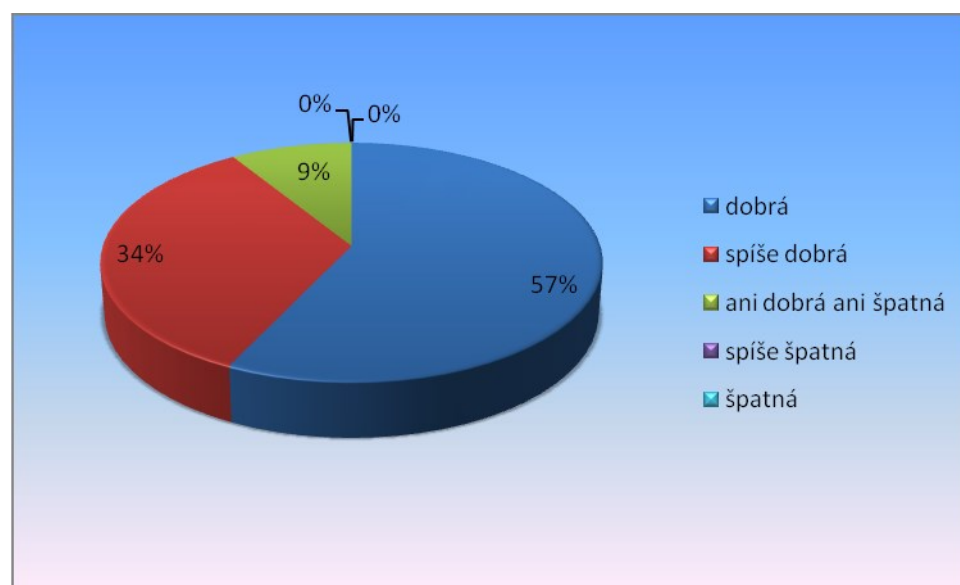
odpověď na otázku č.2 Druh profese	absolutní četnost	relativní četnost
dozorce	20	36%
vychovatel	6	11%
sociální pracovník	2	3%
speciální pedagog	2	3%
psycholog	1	2%
jiná profese	25	45%
celkem	56	100%

Graf 3 Vykonávaná profese u VS ČR

Tabulka 5 Jaká je spolupráce mezi profesemi na Vašem pracovišti?

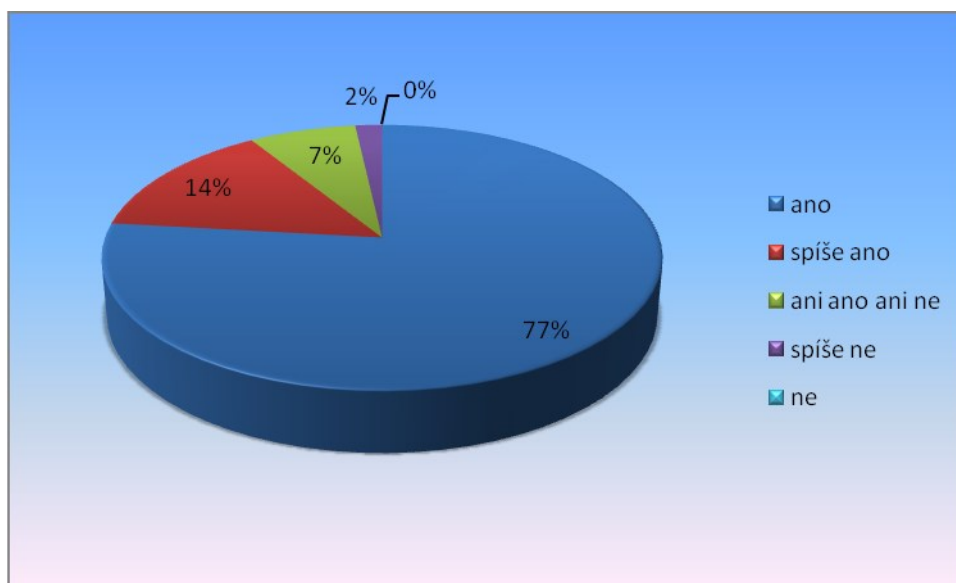
odpověď na otázku č.3 Spolupráce mezi profesemi	absolutní četnost	relativní četnost
dobrá	32	57%
spíše dobrá	19	34%
ani dobrá ani špatná	5	9%
spíše špatná	0	0%
špatná	0	0%
celkem	56	100%

Graf 4 Spolupráce mezi profesemi na pracovišti VS ČR

Tabulka 6 Spolupracujete s jinými odděleními?

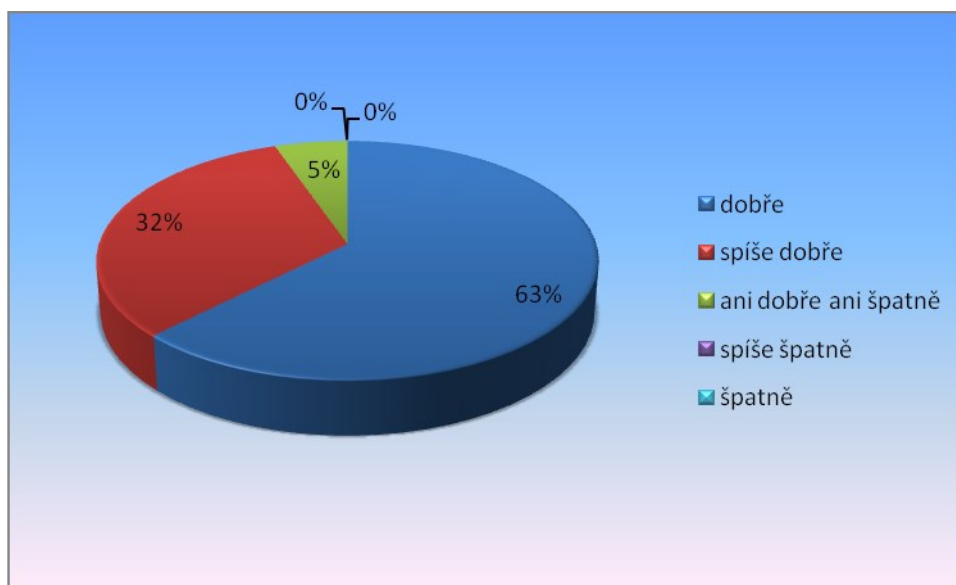
odpověď na otázku č.4 Spolupráce s jinými odděleními	absolutní četnost	relativní četnost
ano	43	77%
spíše ano	8	14%
ani ano ani ne	4	7%
spíše ne	1	2%
ne	0	0%
celkem	56	100%

Graf 5 Spolupráce s jinými odděleními

Tabulka 7 Jak hodnotíte spolupráci mezi jednotlivými profesemi?

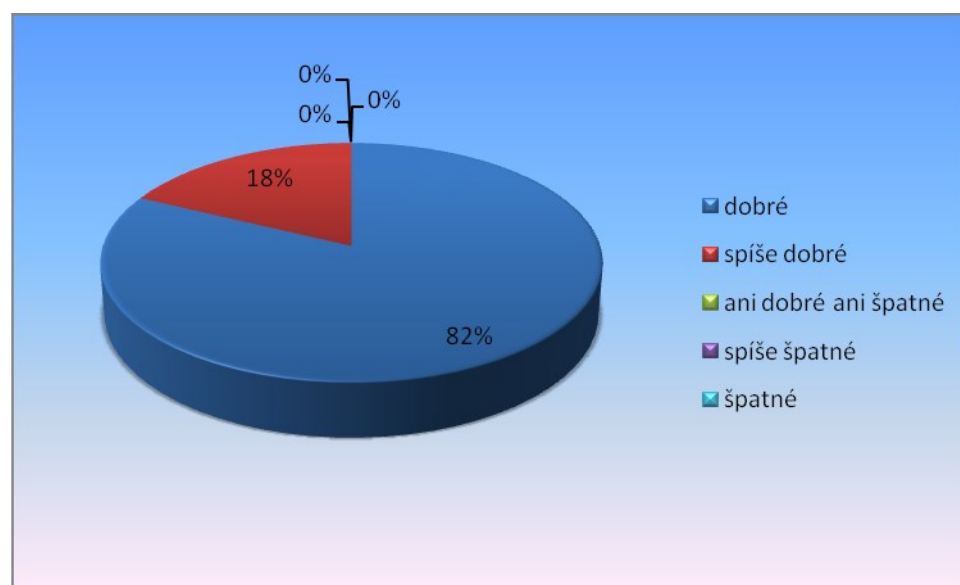
odpověď na otázku č.5 Hodnocení spolupráce u profesí	absolutní četnost	relativní četnost
dobře	35	63 %
spíše dobře	18	32 %
ani dobře ani špatně	3	5 %
spíše špatně	0	0 %
špatně	0	0 %
celkem	56	100%

Graf 6 Hodnocení spolupráce u profesí

Tabulka 8 Jaké jsou mezilidské vztahy na Vašem pracovišti?

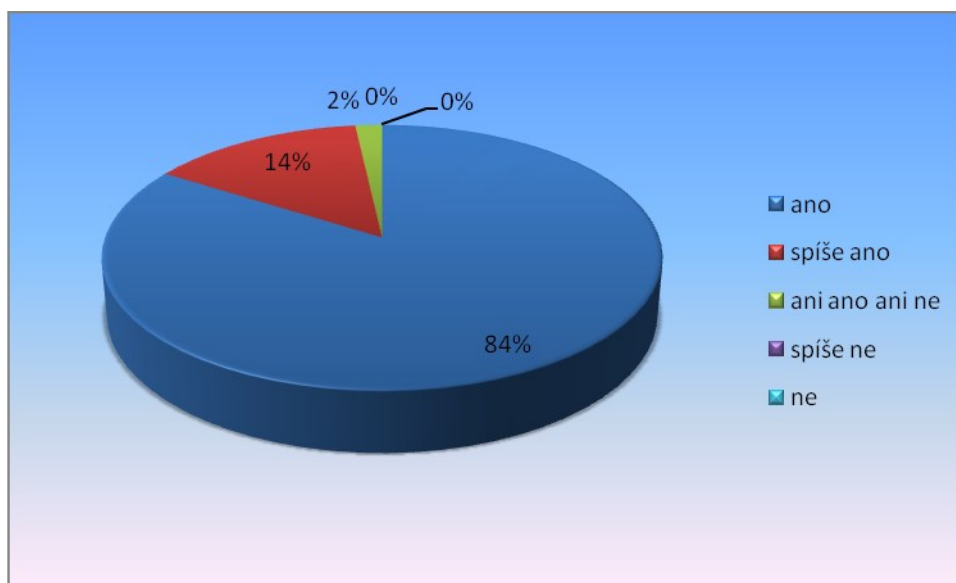
odpověď na otázku č.6 Mezilidské vztahy na pracovišti	absolutní četnost	relativní četnost
dobré	46	82 %
spíše dobré	10	18 %
ani dobré ani špatné	0	0 %
spíše špatné	0	0 %
špatné	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 7 Mezilidské vztahy na pracovišti

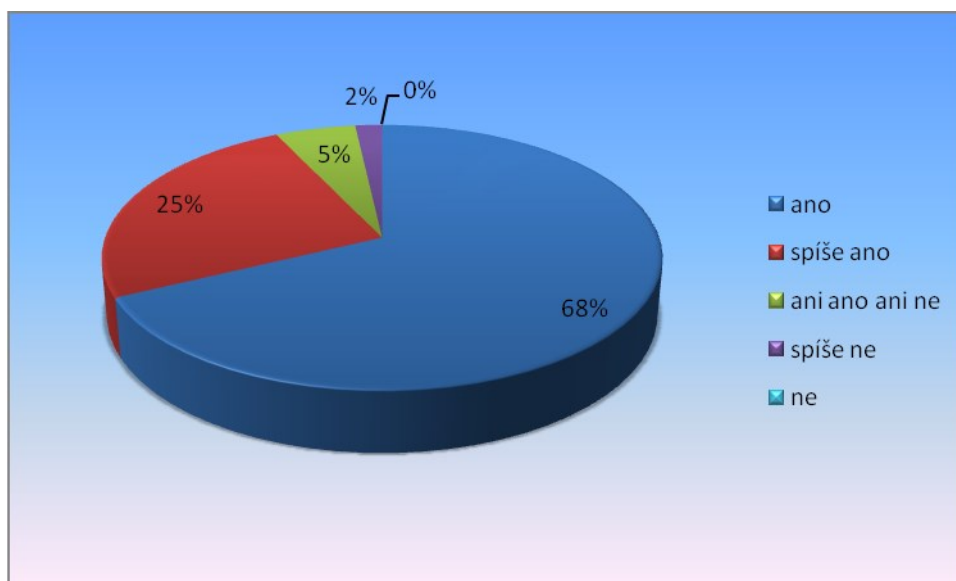
Tabulka 9 Domníváte se, že jste po psychické stránce schopen(a) zvládnout pracovní úkoly?

odpověď na otázku č.7 Psychická schopnost ke zvládnání úkolů	absolutní četnost	relativní četnost
ano	47	84 %
spíše ano	8	14 %
ani ano ani ne	1	2 %
spíše ne	0	0 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 8 Psychická schopnost ke zvládnání úkolů

Tabulka 10 Domníváte se, že jste po fyzické stránce schopen(a) zvládnout pracovní úkoly?

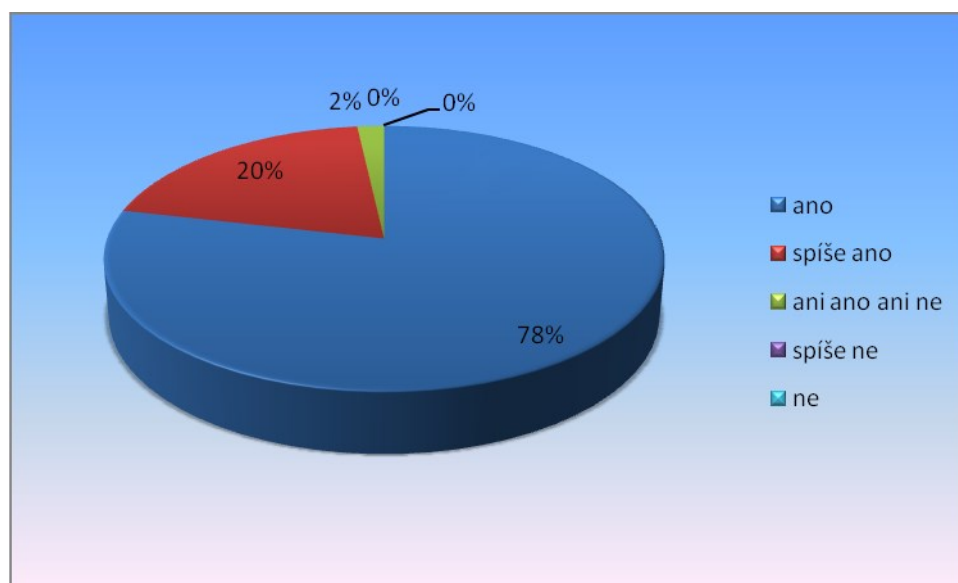
odpověď na otázku č.8 Fyzická schopnost ke zvládnání úkolů	absolutní četnost	relativní četnost
ano	38	68 %
spíše ano	14	25 %
ani ano ani ne	3	5 %
spíše ne	1	2 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 9 Fyzická schopnost ke zvládnání úkolů

Tabulka 11 Jste spokojen(a) s komunikací mezi kolegy na oddělení Vašeho pracoviště?

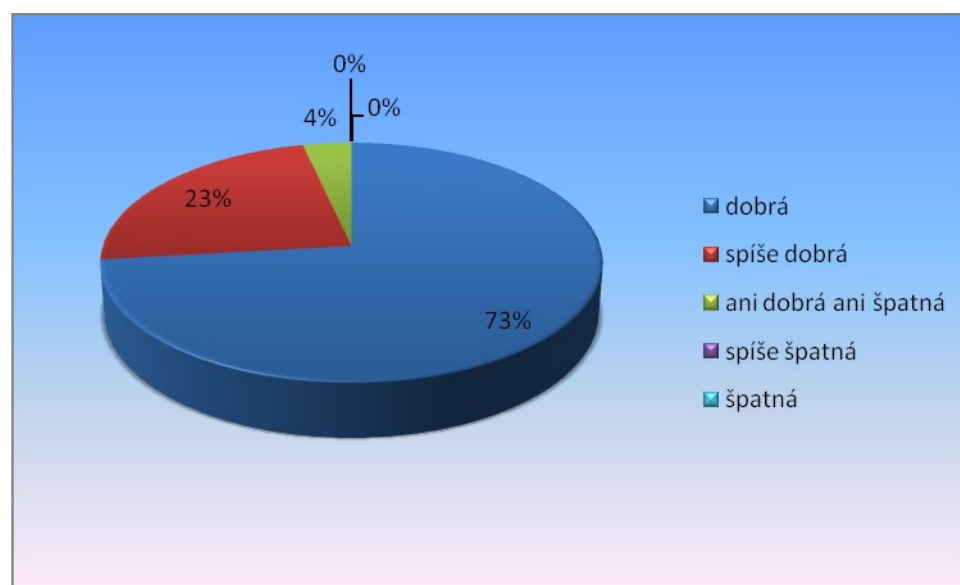
odpověď na otázku č.9 Spokojenost komunikace kolegů	absolutní četnost	relativní četnost
ano	44	78 %
spíše ano	11	20 %
ani ano ani ne	1	2 %
spíše ne	0	0 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 10 Spokojenost komunikace kolegů

Tabulka 12 Jaká je komunikace mezi kolegy na Vašem pracovišti?

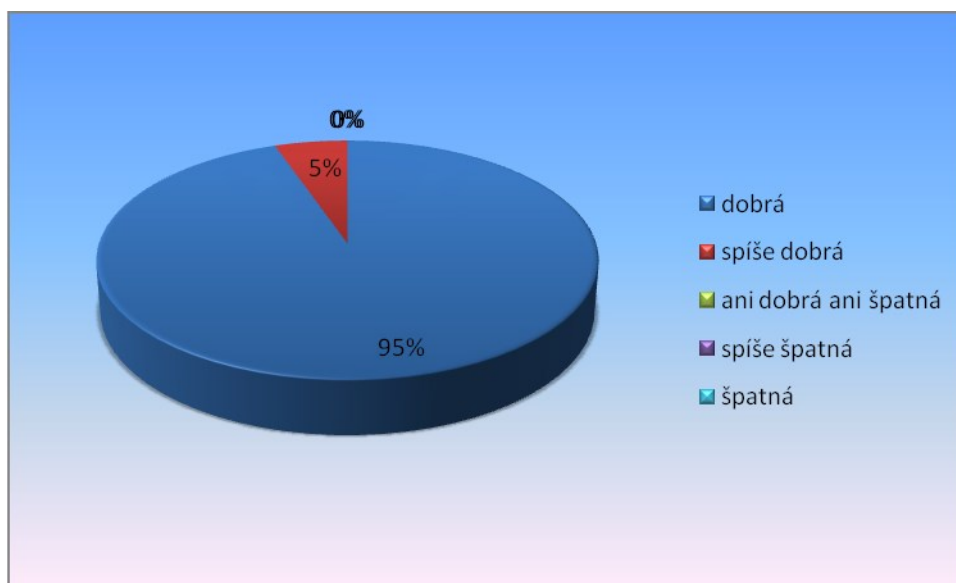
odpověď na otázku č.10 Komunikace kolegů na pracovišti	absolutní četnost	relativní četnost
dobrá	41	73 %
spíše dobrá	13	23 %
ani dobrá ani špatná	2	4 %
spíše špatná	0	0 %
špatná	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 11 Komunikace kolegů na pracovišti

Tabulka 13 Je komunikace mezi spolupracovníky na profesionální úrovni?

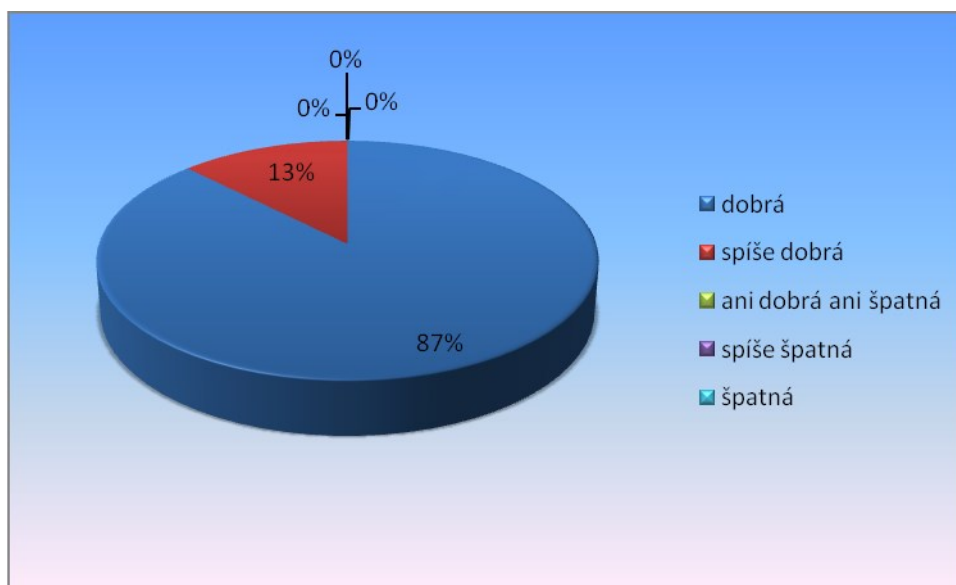
odpověď na otázku č.11 Komunikace spolup. na profes. úrovni	absolutní četnost	relativní četnost
dobrá	53	95 %
spíše dobrá	3	5 %
ani dobrá ani špatná	0	0 %
spíše špatná	0	0 %
špatná	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 12 Úroveň komunikace mezi spolupracovníky

Tabulka 14 Jaká je Vaše spolupráce s nadřízenými pracovníky?

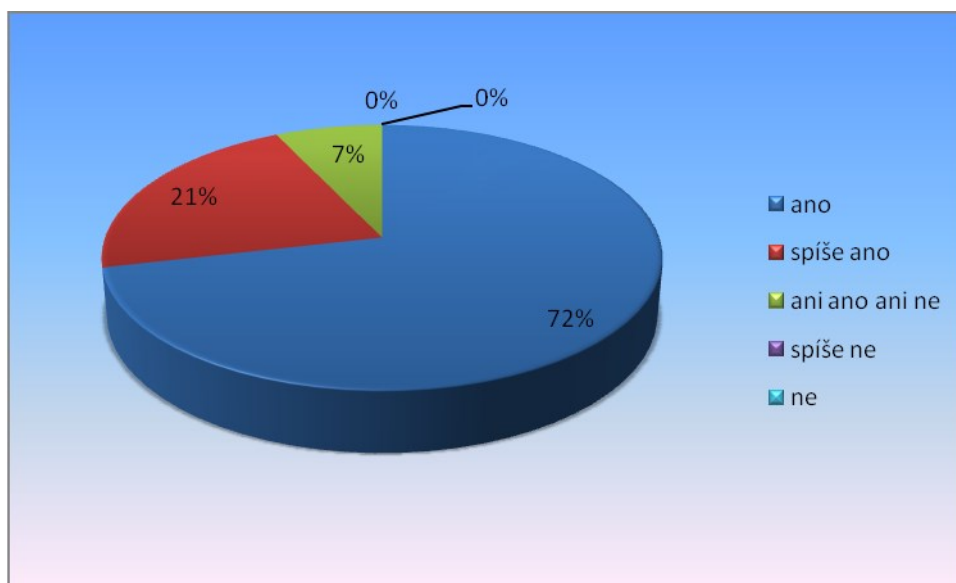
odpověď na otázku č.12 Spolupráce s nadř. pracovníky	absolutní četnost	relativní četnost
dobrá	49	87 %
spíše dobrá	7	13 %
ani dobrá ani špatná	0	0 %
spíše špatná	0	0 %
špatná	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 13 Spolupráce s nadřízenými pracovníky

Tabulka 15 Je pro Vás důležité ocenění Vaší práce nadřízeným pracovníkem?

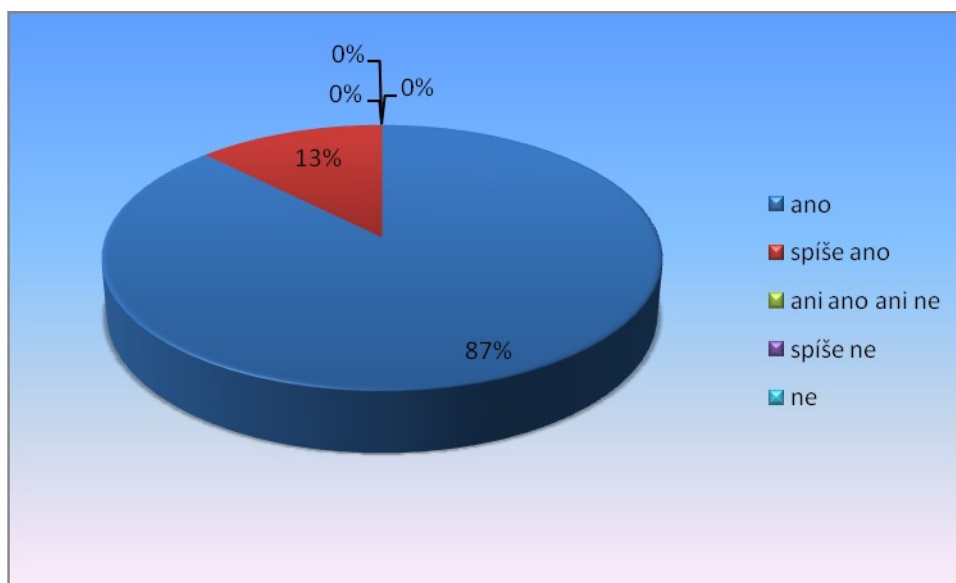
odpověď na otázku č.13 Důležitost ocenění práce nadříz. prac.	absolutní četnost	relativní četnost
ano	40	72 %
spíše ano	12	21 %
ani ano ani ne	4	7 %
spíše ne	0	0 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 14 Důležitost ocenění práce nadřízeným pracovníkem

Tabulka 16 Máte potřebné informace k výkonu své práce?

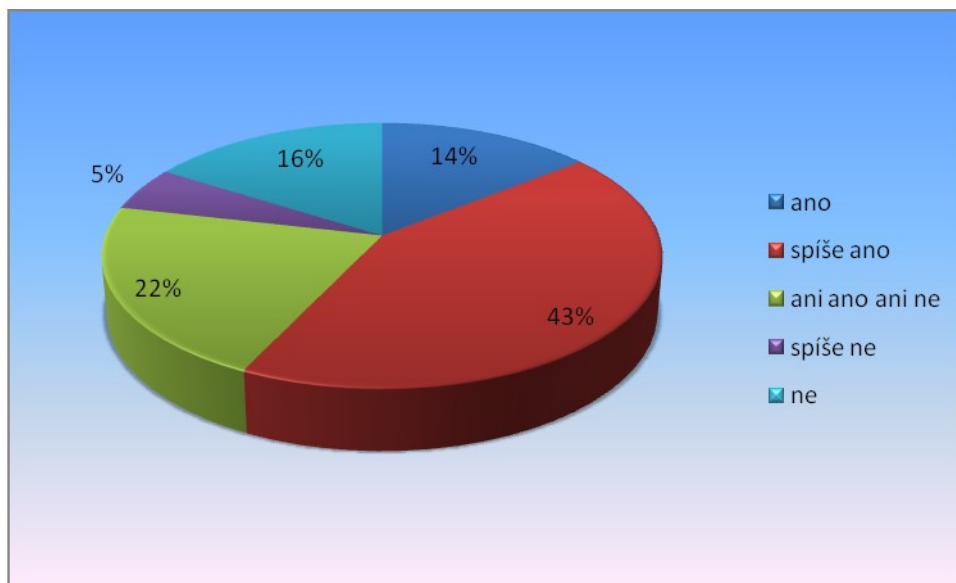
odpověď na otázku č.14 Potřebné informace k výkonu své práce	absolutní četnost	relativní četnost
ano	49	87 %
spíše ano	7	13 %
ani ano ani ne	0	0 %
spíše ne	0	0 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 15 Potřebné informace k výkonu své práce

Tabulka 17 Je Vaše pracovní prostředí stresující?

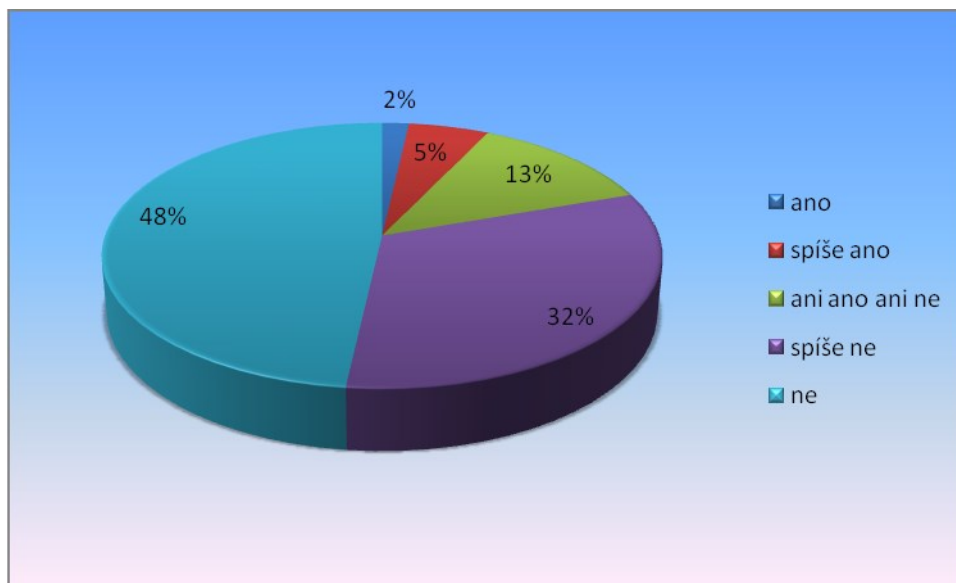
odpověď na otázku č.15 Stresující pracovní prostředí	absolutní četnost	relativní četnost
ano	8	14 %
spíše ano	24	43 %
ani ano ani ne	12	22 %
spíše ne	3	5 %
ne	9	16 %
celkem	56	100 %

Graf 16 Stresující pracovní prostředí

Tabulka 18 Máte pocit frustrace na svém pracovišti?

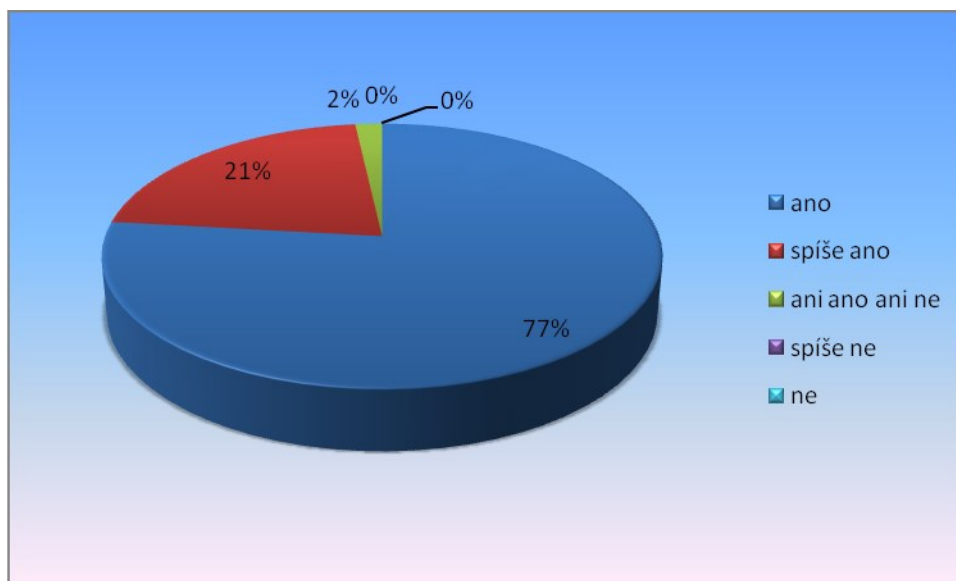
odpověď na otázku č.16 Pocit frustrace na svém pracovišti	absolutní četnost	relativní četnost
ano	1	2 %
spíše ano	3	5 %
ani ano ani ne	7	13 %
spíše ne	18	32 %
ne	27	48 %
celkem	56	100 %

Graf 17 Pocit frustrace na svém pracovišti

Tabulka 19 Vykonáváte svoji profesní činnost ve spolupráci s ostatními kolegy v týmu?

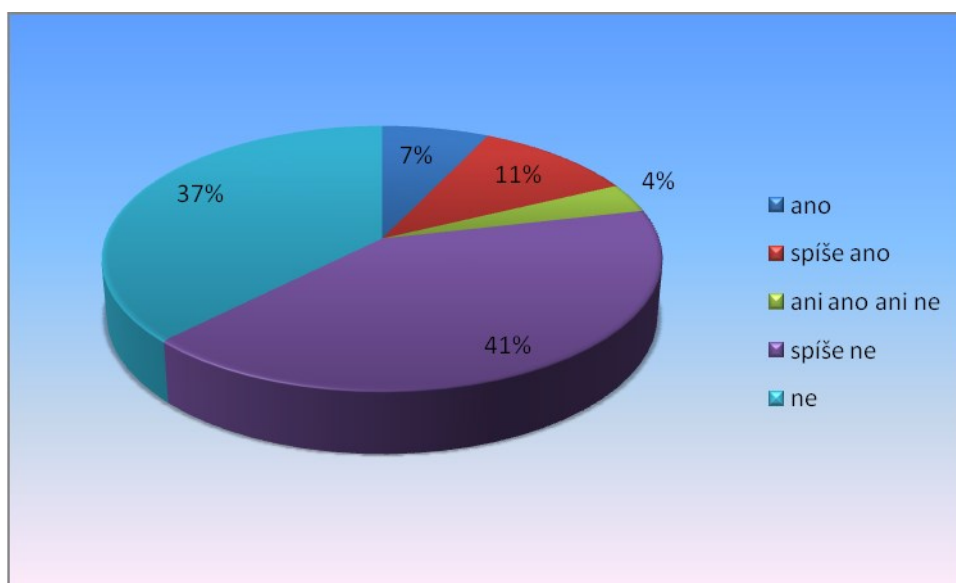
odpověď na otázku č.17 Spolupráce v týmu	absolutní četnost	relativní četnost
ano	43	77 %
spíše ano	12	21 %
ani ano ani ne	1	2 %
spíše ne	0	0 %
ne	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 18 Spolupráce v týmu

Tabulka 20 Je na Vašem pracovišti dostatek pracovníků na zvládnutí požadovaných úkolů?

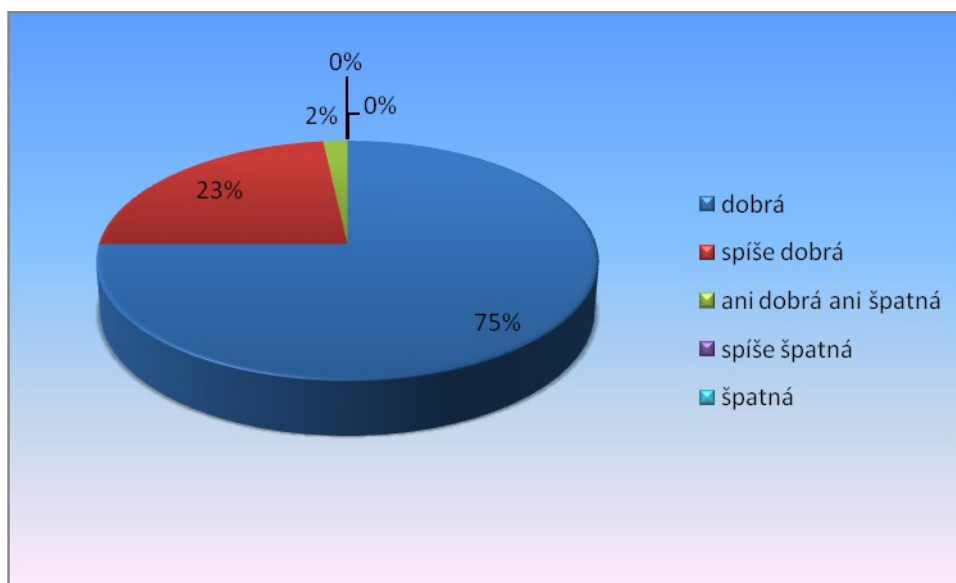
odpověď na otázku č.18 Dostatek pracov. na zvládnutí pož. úkolů	absolutní četnost	relativní četnost
ano	4	7 %
spíše ano	6	11 %
ani ano ani ne	2	4 %
spíše ne	23	41 %
ne	21	37 %
celkem	56	100 %

Graf 19 Dostatek pracovníků na zvládnutí požadovaných úkolů

Tabulka 21 Jaká je součinnost mezi jednotlivými odděleními?

odpověď na otázku č.19 Součinnost mezi jednotl. odděleními	absolutní četnost	relativní četnost
dobrá	42	75 %
spíše dobrá	13	23 %
ani dobrá ani špatná	1	2 %
spíše špatná	0	0 %
špatná	0	0 %
celkem	56	100 %

Graf 20 Součinnost mezi jednotlivými odděleními

4.9 Závěrečné shrnutí praktické části a doporučení

Na základě analýzy odborné literatury a zkušeností vlastních a dalších kolegů jsem se v teoretické části snažil přiblížit práci příslušníků a odborných zaměstnanců na výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a na výkonu zabezpečovací detence.

V praktické části bylo mým cílem zjistit, jestli existují úzké vztahy spolupráce a součinnosti mezi zaměstnanci Vězeňské služby ČR, jak v rámci oddělení, tak i mezi celým personálem Vězeňské služby ČR, především mezi příslušníky a odbornými zaměstnanci ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně, tak stejně i mezi stejně i ve Věznici Kuřim.

Na základě zjištěných skutečností se mi potvrdilo, že spolupráce a součinnost vzhledem k tomu, že prostředí je pro většinu zaměstnanců VSČR psychicky náročné a u některých zaměstnanců to může mít vliv jak na osobní život, tak i na pracovní nasazení a může tak dojít až na syndrom vyhoření, pokud se zaměstnanci po určité období nedostává pozitivního hodnocení jak od ostatních zaměstnanců především, tak i pokud nezískají respektu od odsouzených. Spolupráce a součinnost je obsáhlá v mnoha zákonech a nařízeních a z tohoto hlediska ji považuji za adekvátní tomuto rozsahu.

V rámci doporučení bych chtěl tedy zmínit, že by mělo být více dbáno u zaměstnanců VSČR na duševní hygienu a dobu odpočinku při takto psychicky náročném povolání.

ZÁVĚR

V mé bakalářské práci bylo zpracováno téma o spolupráci a součinnosti občanských zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR. V rámci zadaného téma jsem charakterizoval Vězeňskou službu ČR jako celku její povinnosti a činnosti, ke kterým dochází při ochraně společnosti, avšak aby v rámci humanizace byla zachována lidská důstojnost vězňených osob a při tom docházelo ke snížení recidivy, ke kterému tak přispívá právě svým působením na vězňené osoby spolupráce a součinnost odborných zaměstnanců v průběhu výkonu trestu s obviněným, odsouzeným či chovancem za pomoci příslušníků Vězeňské služby, kteří dbají na bezpečnost jak odborných zaměstnanců, tak i ostatních příslušníků při výkonu své práce, tak i celého personálu vazební věznice, věznice či ústavu pro výkon zabezpečovací detence, kde přicházejí do styku s nebezpečnými osobami.

V teoretické části jsem uvedl, co je Vězeňská služba České republiky, jak probíhá spolupráce a součinnost mezi občanskými zaměstnanci a příslušníky, mezi odbornými zaměstnanci navzájem a mezi příslušníky. Z mého hlediska fungující spolupráce a součinnost na pracovišti je velmi důležitá pro chod celé věznice a v praktické části jsem si již potvrdil, že zaměstnanci i když je pro většinu prostředí plné stresu, tak je práce s lidmi baví, a často tak odměnou je jim právě respekt jak ze strany odsouzených, tak ze strany ostatních zaměstnanců.

Z hlediska cílů, které jsem si stanovil a v rámci zjištění a následnému potvrzení v praktické části jsem došel k závěru, že spolupráce a součinnost mezi příslušníky a civilními profesemi ve vězeňství je jak na výkonu vazby, tak na výkonu trestu odnětí svobody a výkonu zabezpečovací detence na velmi dobré úrovni, z pohledu mého tak i z pohledu ostatních zaměstnanců. Legislativa tu plní svůj účel a je plně dostačující.

RESUME

V teoretické části této bakalářské práce jsem chtěl přiblížit, jak probíhá práce dozorce a občanských zaměstnanců na výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a na výkonu zabezpečovací detence. Tato bakalářská práce se snaží zmapovat práci příslušníků Vězeňské služby České republiky a práci civilních profesí ve vězeňství. V jednotlivých kapitolách teoretické části popisuje práci příslušníků jejich povinností a činnosti při výkonu práce, dále povinnosti a činnost občanských zaměstnanců, především popisuje spolupráci a součinnost mezi příslušníky a občanskými zaměstnanci na výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a na výkonu zabezpečovací detence. V metodologické části jsou interpretována získaná data dotazníkovým šetřením a vzhledem ke stanovenému cíli výzkumu a v závěru také naznačení shrnutí doporučení jeho využití. Závěr práce tvoří interpretace dat, získaných poznatků k dílčím výzkumným otázkám a k poznávacímu cíli výzkumu, tato zjištění je pak shrnuto také v závěru práce, kde jsou naznačena určitá doporučení jejího využití.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BLATNÍKOVÁ, Š. Problematika zabezpečovací detence, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2010. ISBN 978-80-7338-106-6
2. ČERNÍKOVÁ, V., MAKARIUSOVÁ, V. Úvod do penologie. Praha: SPI Most, 1997.
3. Evropská vězeňská pravidla, Příloha časopisu České vězeňství 1/2006, Praha 2006.
4. HENDRYCH, I., Penologie, 2012, s. 78-79.
5. Kvantitativní výzkum online.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Kvantitativni_vyzkum.
6. MAŘÁDEK, V. Vězeňství. Ostrava: OU, 2005. ISBN 80-7368-002-5.
7. NGŘ č. 7/2013 Sb., pracovní řád.
8. NGŘ č. 14/2015 Sb., organizační řád VSČR.
9. NGŘ č. 15/2009 Sb., kterým se stanoví podrobnosti výkonu zabezpečovací detence.
10. NGŘ č. 21/2010 Sb., kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků.
11. NGŘ č. 23/2014 Sb., o vězeňské a justiční strážži.
12. NGŘ č. 25/2012 Sb., o specializovaných odděleních.
13. Publikace České věznice 2008, s. 6.
14. Sbíрка nařízení generálního ředitele VSČR, o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence, 2016.
15. Sexuální delikvence online na
https://www.wikiskripta.eu/index.php/Sexuální_delikvence.
16. SOCHŮREK, J., Kapitoly z penologie, I. díl. Liberec, 2008. ISBN 978-80-7372-203-6.
17. Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni, Sborník, Institut vzdělávání VS ČR, Brno, 1992.
18. Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník.
19. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.
20. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
21. Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby.

22. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků.
23. Zákon č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě a justiční stráží.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VS Vězeňská služba

ČR Česká republika

VVaÚpVZD Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence

SEZNAM GRAFICKÝCH VYJÁDŘENÍ

Graf 1: Respondenti

Graf 2: Délka pracovního poměru

Graf 3: Pravomoci k vykonávání funkce

Graf 4: Pocity na pracovišti

Graf 5: Stres na pracovišti

Graf 6: Úroveň spolupráce

Graf 7: Týmová práce

Graf 8: Dostatek pracovníků

Graf 9: Součást týmu

Graf 10: Spolupráce mezi odděleními

Graf 11: Komunikace kolegů na pracovišti

Graf 12: Úroveň komunikace mezi spolupracovníky

Graf 13: Spolupráce s nadřízenými pracovníky

Graf 14: Důležitost ocenění práce nadřízeným pracovníkem

Graf 15: Potřebné informace k výkonu své práce

Graf 16: Stresující pracovní prostředí

Graf 17: Pocit frustrace na svém pracovišti

Graf 18: Spolupráce v týmu

Graf 19: Dostatek pracovníků na zvládnání požadovaných úkolů

Graf 20: Dostatek pracovníků na zvládnání požadovaných úkolů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Věznice, Vazební věznice a detenční ústavy V ČR - mapa

Příloha PII: Organizace Vězeňské služby ČR

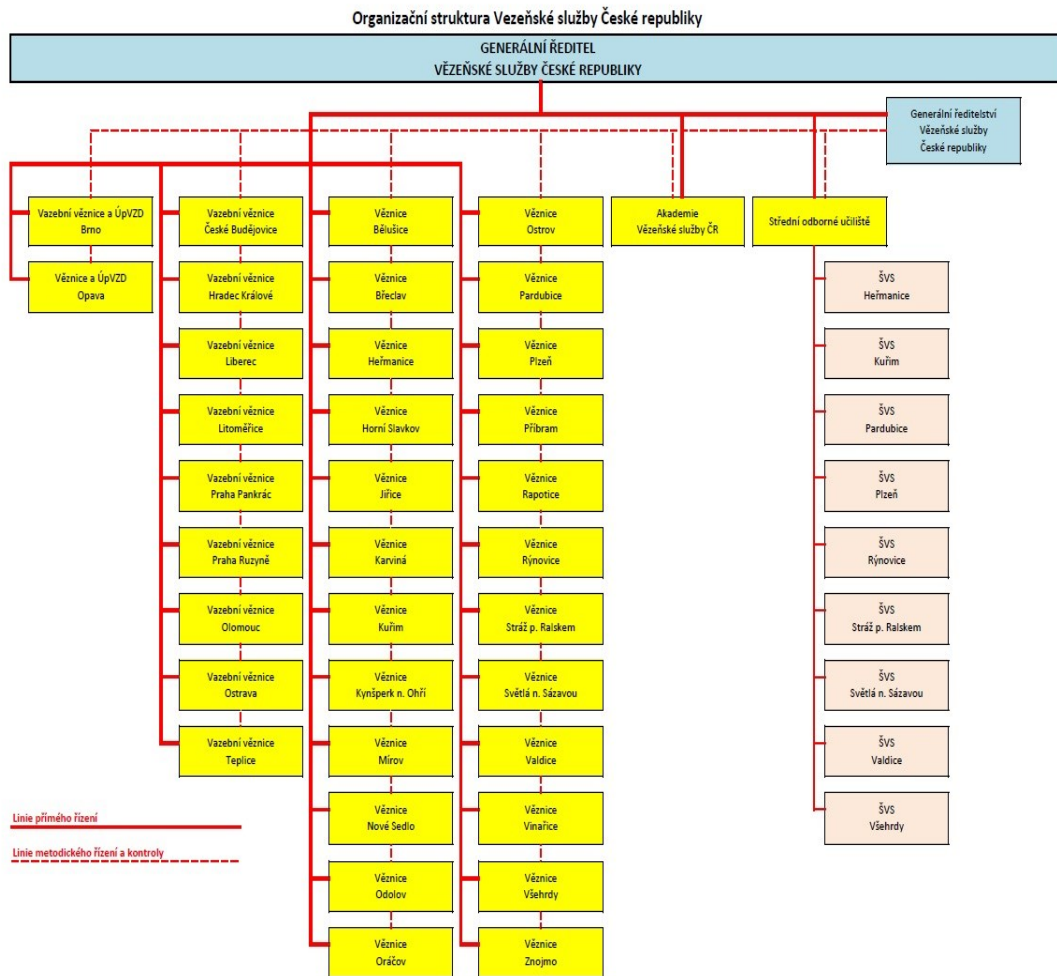
Příloha III: Dotazník

PŘÍLOHA P I: MAPA VĚZNICE, VAZEBNÍ VĚZNICE A DETENČNÍ ÚSTAVY V ČR

Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

PŘÍLOHA P II: ORGANIZACE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

Vážený(á) kolego, kolegyně,

dovoluji si Vám předložit anonymní dotazník, jehož cílem je zjištění spolupráce a součinnosti příslušníků s civilními profesemi ve vězeňství, což je tématem mé bakalářské práce. Vaše vyhodnocené odpovědi budou zpracovány a použity pouze k výše uvedenému účelu. V dotazníku označte kroužkem jednu z nabízených možností.

Děkuji za Váš čas, ochotu a spolupráci.

Marek Olma, student bakalářského studia, oboru Sociální pedagogiky, Fakulty humanitních studií, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

1. Jak dlouho pracujete u VS ČR?

- a) méně než 1 rok   b) 1 - 10 let   c) 11 -20 let   d) 21 - 30 let   e) 31 a více let

2. Jakou profesi vykonáváte u VS ČR?

- a) dozorce   b) vychovatel   c) sociální pracovník   d) speciální pedagog
e) psycholog   f) jiná profese

3. Jaká je spolupráce mezi profesemi na Vašem pracovišti?

- a) dobrá   b) spíše dobrá   c) ani dobrá ani špatná   d) spíše špatná
e) špatná

4. Spolupracujete s jinými odděleními?

- a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

5. Jak hodnotíte spolupráci mezi jednotlivými odděleními?

- a) dobře   b) spíše dobře   c) ani dobře ani špatně   d) spíše špatně
e) špatně

6. Jaké jsou mezilidské vztahy na Vašem pracovišti?

- a) dobré   b) spíše dobré   c) ani dobré ani špatné   d) spíše špatné
e) špatné

7. Domníváte se, že jste po psychické stránce schopen(a) zvládnout pracovní úkoly?

- a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

8. Domníváte se, že jste po fyzické stránce schopen (a) zvládnou pracovní úkoly?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

9. Jste spokojen(a) s komunikací mezi kolegy na oddělení Vašeho pracoviště?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

10. Jaká je komunikace mezi kolegy na Vašem pracovišti?
a) dobrá   b) spíše dobrá   c) ani dobrá ani špatná   d) spíše špatná   e) špatná

11. Je komunikace mezi spolupracovníky na profesionální úrovni?
a) dobrá   b) spíše dobrá   c) ani dobrá ani špatná   d) spíše špatná
e) špatná

12. Jaká je Vaše spolupráce s nadřízenými pracovníky?
a) dobrá   b) spíše dobrá   c) ani dobrá ani špatná   d) spíše špatná
e) špatná

13. Je pro Vás důležité ocenění Vaší práce nadřízeným pracovníkem?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

14. Máte potřebné informace k výkonu své práce?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

15. Je Vaše pracovní prostředí stresující?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

16. Máte pocit frustrace na svém pracovišti?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

17. Vykonáváte svoji profesní činnost ve spolupráci s ostatními kolegy v týmu?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

18. Je na Vašem pracovišti dostatek pracovníků na zvládnutí požadovaných úkolů?
a) ano   b) spíše ano   c) ani ano ani ne   d) spíše ne   e) ne

19. Jaká je součinnost mezi jednotlivými odděleními?
a) dobrá   b) spíše dobrá   c) ani dobrá ani špatná   d) spíše špatná
e) špatná